

Programmabegroting Purmerend 2024-2027

De paragrafen

Lokale heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen gaat over het beleid van de heffingen en tarieven in 2024. In deze paragraaf wordt achtereenvolgens behandeld:

1. De geraamde inkomsten;
2. Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
3. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
4. Een aanduiding van de lokale lastendruk;
5. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Geraamde inkomsten

De baten met betrekking tot de lokale heffingen bedragen in € 1.000:

Soort	2024
Onroerendezaakbelasting eigenaren	17.323
Onroerendezaakbelasting gebruikers	2.953
Roerende woon- en bedrijfsbelasting	27
Rioolheffing	9.829
Afvalstoffenheffing	14.982
Reinigingsrechten	80
Leges omgevingswet	3.512
Parkeerbelastingen	3.356
Lijkbezorgingsrechten en begraafrechten	1.029
Bedrijveninvesteringszones (BIZ)	237
Marktgelden	125
Precariobelasting	318
Hondenbelasting	492
Toeristenbelasting	71
Overige leges (o.a. burgerlijke stand, GBA, woonzaken, APV, archief)	1.960
Totaal geraamde inkomsten lokale heffingen	56.294
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	886

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het beleid voor de uitvoering van heffing en invordering van de lokale heffingen is gericht op het waarborgen van kwaliteit en continuïteit tegen zo laag mogelijke kosten (efficiency). Daarbij wordt er op een lastendrukverdeling gelet en wordt zoveel mogelijk het profijtbeginsel toegepast. Als uitgangspunt geldt dat de lokale lasten jaarlijks worden verhoogd voor inflatie. Voor de onroerendezaakbelastingen wordt het consumentenprijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van januari van het voorafgaande jaar als basis gebruikt. Het CBS heeft het inflatiepercentage van januari 2022 vastgesteld op 7,6%. Deze indexering van 7,6% wordt ook toegepast op de overige heffingen (leges, hondenbelasting, precariobelasting, toeristenbelasting, parkeervergunningen).

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Onroerendezaakbelastingen worden geheven van eigenaren van onroerende woningen en niet-woningen en van gebruikers van onroerende niet-woningen. De eigenaar/gebruiker op 1 januari van enig jaar is belastingplichtig voor het gehele jaar. Grondslag is de waarde van de onroerende zaak die is vastgesteld met een WOZ-beschikking. Voor het belastingjaar 2024 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2023. Zoals verwoord in Voorjaarsnota 2023 worden de tarieven 2024 verhoogd met 7,6%. Voor de jaren na 2024 wordt in de begroting rekening gehouden met een trendmatige verhoging van 1,5%. Na bepaling van de nieuwe WOZ-waarden zullen alle tarieven aan die nieuwe waarden worden bijgesteld. Uitgangspunt hierbij is: stijgt de waarde, dan daalt het tarief, waarna de geraamde opbrengst gelijk blijft (vermeerderd met inflatoire verhoging).

Roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen (RZB)

Deze belasting wordt ook wel de roerendezaakbelasting genoemd, vanwege de aanvulling op en de gelijkenis met de OZB. Deze belasting wordt geheven op alle roerende zaken zoals woonschepen, woonwagens en kiosken. De heffingspercentages zijn gelijk aan die van de OZB.

Rioolheffing

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer van het afval- en regenwater en het verwerken van overtollig grondwater. De heffing mag maximaal kostendekkend zijn en alleen worden gebruikt voor de dekking van de kosten die in de wet genoemd zijn. Voor de beoordeling van de kostendekkendheid stellen wij periodiek het Gemeentelijk Rioleringsplan op. Purmerend hanteert een rioolheffing die is gesplitst naar een eigenarentarief en een grootverbruikheffing. De heffingsgrondslag voor eigenaren is een vast bedrag per aangesloten eigendom. Voor het grootverbruik is deze gekoppeld aan het waterverbruik in kubieke meters (m³), hierbij is gekozen voor het aantal aansluitingen met een verbruik vanaf 300 m³. Doordat het gebruikerstarief is vervallen, wordt er niet meer specifiek rekening gehouden met kwijscheldingen en oninbaarheid. Het huidig GRP heeft 2023 als einddatum. Er is onder de Omgevingswet geen verplichting, maar er wordt wel een nieuw plan gemaakt gelet op de opgaven van de komende jaren en de tariefsontwikkeling. Vanwege het saldo in de voorziening is het voorstel voor 2024 het tarief met inflatie te corrigeren.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Voor de dekking van de kosten wordt afvalstoffenheffing geheven. Het tarief van de afvalstoffenheffing wordt gebaseerd op de kosten van onder andere inzet van personeel en materieel, verwerkingstarieven van afvalstromen en toerekening van overhead en btw. Purmerend hanteert een gedifferentieerd tarief voor de afvalstoffenheffing. Dit betreft een tarief voor éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens. In het kader van de verbetering van de afvalscheiding is het tarief voor een extra restafval container conform het tarief van een meerpersoonshuishouden en wordt een extra gft-container gratis verstrekt. Door de hoge baten van reststromen in de afgelopen jaren en de daling van de verwerkingskosten is er een ruim saldo in de voorziening en kan de tariefstijging in 2024 net als in 2023 ruim minder dan de inflatie zijn. De tariefstijging bedraagt 1%.

Reinigingsrecht

Reinigingsrecht wordt nog uitsluitend geheven van bedrijven voor het ondergronds inzamelen van bedrijfsafval. Het tarief van het reinigingsrecht wordt gebaseerd op de kosten van onder andere inzet van personeel en materieel, verwerkingstarieven van afvalstromen en toerekening van overhead.

Leges omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen per 1 januari 2024 wijzigen de grondslagen voor het heffen van de leges in Titel 2 van de legesverordening. Uitgangspunt van titel 2 van legesverordening blijft dat de kostendekkendheid 100% is. De nieuw ingevoerde tarieven zijn volledig kostendekkend en zijn met behulp van een extern adviesbureau bepaald. De Omgevingswet en de Wkb zijn nieuw en het is nog onduidelijk wat de implementatie van deze wetten voor effect zal hebben. Daarnaast is door verscheidenheid aan redenen niet altijd goed te voorzien wanneer bouwprojecten gestart worden. Als gevolg hiervan bestaat het risico dat de opbrengsten tegenvallen en de gewenste kostendekkendheid niet gehaald wordt. Als daartoe aanleiding is zal uw raad door middel van tussenrapportages op de hoogte worden gesteld van de ontwikkelingen.

Parkeerbelastingen

Parkeerbelastingen zijn te onderscheiden in een belasting voor feitelijk parkeren en een belasting voor parkeervergunningen. Beide dienen ter regulering van het parkeren, zoals vastgesteld in het parkeerbeleid. De handhaving door middel van de naheffingsaanslag is de zogenaamde fiscalisering van parkeerboetes. Dit geldt alleen voor het parkeren bij automaten waarbij geen of onvoldoende parkeergeld betaald is. Jaarlijks wordt het maximumtarief van de naheffingsaanslag vastgesteld door het Rijk. Per januari worden de tarieven op straat verhoogd omdat de parkeergarage Stadhuisplein is geopend. Op basis van de raadsbesluitvorming zal het Waterlandkwartier in 2024 betaald parkeren krijgen.

Lijkbezorgingsrechten/begraafrechten

Lijkbezorgingsrechten worden onder meer geheven voor het gebruik van de aula, het begraven van stoffelijke overschotten en het bijzetten van asbussen in de urnenmuur. Purmerend streeft hierbij naar kostendekkende tarieven, waarin rekening is gehouden met de kosten van het onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Inmiddels is de harmonisatie van de beheersverordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen voor

de gemeente Purmerend voltooid en wordt er gewerkt aan een beheerplan. De Verordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen voor de gemeente Purmerend (2012) en die van de voormalige gemeente Beemster (2011) kunnen worden ingetrokken. De verordeningen voor lijkbezorgingsrechten (Purmerend) en begraafrechten (voormalig Beemster) worden geharmoniseerd en eind 2023 aan de raad voorgelegd zodat er voor Purmerend per 1 januari 2024 gelijke tarieven zijn.

Bedrijveninvesteringszones

Een Bedrijfs Investerings Zone (BIZ) is een afgebakend gebied zoals een winkelstraat of een bedrijventerrein waarbinnen alle ondernemers samen investeren in zaken als bekendheid, uitstraling, kwaliteit en veiligheid van hun gebied. De BIZ-heffing geldt voor de duur van 5 jaar en het tarief van de BIZ heffing verschilt per gebied (vast bedrag of de WOZ waarde van een bedrijfsruimte). De opbrengsten van de bedrijveninvesteringszones worden na aftrek van de perceptiekosten onder voorwaarden beschikbaar gesteld aan de BIZ Stichting Koemarkt, en de Stichting BIZ Purmerend Binnenstad. Bij het opstellen van de programmabegroting 2024-2027 is team Ontwikkeling bezig met het voorstel voor een BIZ Vastgoed Purmerend Binnenstad die start in 2024 en loopt tot en met 2027.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven op reguliere weekmarkten en incidentele marktdagen, en bestaan uit tarieven voor het plaatsen van marktkramen en het parkeren bij markten. Dit gaat om de grote markten in Purmerend. De incidentele markten in Purmerend en de markten in Beemster gaan via de leges. Er is inmiddels een nieuwe marktverordening. In 2024 worden de tarieven gecorrigeerd voor inflatie. De tarieven voor gebruik van elektriciteit worden met 20% verhoogd.

Reclamebelasting

De reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. Voor de belastingheffing is het voldoende dat er sprake is van een tot het publiek gerichte aankondiging met het doel de aandacht van het publiek te trekken. De reclamebelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengsten vrij besteedbaar zijn. Daarnaast kan de reclamebelasting een regulerend karakter hebben doordat bedrijven en instellingen bewuster nadenken over het aanbrengen van reclame-uitingen. Reclamebelasting wordt betaald door degene die een openbare aankondiging heeft geplaatst of door degene voor wie een openbare aankondiging is geplaatst. Het gaat erom wie het grootste belang heeft bij de aankondiging. De Stichting Binnenstad Ondernemersfonds Purmerend is ingaande 2023 opgeheven en vervangen door de BIZ Binnenstad. Hiervoor is een BIZ heffing ingevoerd voor deze ondernemers en is de heffing van reclamebelasting komen te vervallen.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven op degene die een voorwerp of voorwerpen op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel degene voor wie dat voorwerp/die voorwerpen op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig is. De gemeente voert jaarlijks een inventarisatie uit aan de hand waarvan de precariobelasting wordt opgelegd.

Hondenbelasting

Hondenbelasting is van oorsprong een regulerende belasting ter beperking van het aantal honden. Omdat er sprake is van een belasting geldt hier geen maximumtarief en/of spelregel ten aanzien van kostendekkendheid. Omdat er in Purmerend is besloten tot een heffing binnen een bepaald gebied, is de heffing een doelheffing geworden. De geraamde kosten van het hondenbeleid zijn dan ook gelijk aan de geraamde baten in verband met hondenbelasting.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding binnen de gemeente voor personen die niet in de Basisregistratie personen zijn ingeschreven als inwoner. Degene die gelegenheid tot verblijf biedt is belastingplichtig en kan de belasting verhalen op degene die verblijf houdt.

Leges

Voor reisdocumenten, rijbewijzen en akten burgerlijke stand bepaalt het Rijk het maximaal te heffen bedrag. De overige leges worden verhoogd met het consumentenprijsindexcijfer van het CBS. Afwijken van dit percentage is mogelijk, wanneer de kostenontwikkeling voor de afzonderlijke activiteiten dit noodzakelijk maakt.

Kostentoerekening en kostendekkendheid

Tabel kostendekkendheid 2024

Bedragen x € 1.000	Afvalstoffen heffing	Rioolheffing	Leges omgevingswet
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	10.548	7.400	2.361
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	80	-	-
Netto kosten taakveld	10.468	7.400	2.361
Toe te rekenen kosten straatreiniging en regionale brandweer	1.021	1.021	129
Overhead inclusief (omslag)rente	2.390	1.432	1.022
Btw	1.323	875	-
Totale lasten	15.202	10.728	3.512
Opbrengst heffingen	14.982	9.829	3.512
Dotatie aan voorziening	-	-	-
Onttrekking aan voorziening	220	899	-
Totale baten	15.202	10.728	3.512
Dekkingspercentage	100	100	100

Een aanduiding van de lokale belastingdruk

Om een indicatie te geven van de lokale belastingdruk houden we rekening met de volgende belastingsoorten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De OZB en de afvalstoffenheffing zijn

op alle huishoudens van toepassing, de rioolheffing alleen voor percelen die op de riolering zijn aangesloten. We geven de lokale belastingdruk aan voor:

- Eenpersoonshuishoudens in een eigen woning;
- Eenpersoonshuishoudens in een huurwoning;
- Meerpersoonshuishoudens in een eigen woning;
- Meerpersoonshuishoudens in een huurwoning.

Voor de berekening van de OZB is uitgegaan van de gemiddelde woningwaarde in Purmerend. Deze bedroeg bij het opmaken van deze begroting voor 2024 € 379.000 afgerond, resulterend in een aanslag van circa € 302 OZB. Dit is indicatief. Het herwaarderingsproces was echter nog gaande. In de onderstaande tabel zijn de vergelijkende cijfers met Purmerend 2022 opgenomen.

Bedragen in euro's	Eenpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
	Eigen woning	Huurwoning	Eigen woning	Huurwoning
Purmerend 2023	775	297	850	372
Purmerend 2024	817	300	893	375

Rangordeoverzicht Woonlastenmonitor 2023

De getallen horen bij de cijfers van een meerpersoonshuishouden eigenaar-bewoner en voor de rangorde geldt: nr 1 heeft de laagste woonlasten.

Gemeente	Bedrag 2023	Rangorde 2023	Rangorde 2022
Nederland gemiddeld ¹	867		
Alkmaar	749	12	8
Hoorn	914	143	115
Dijk en Waard	876	87	-
Den Helder	885	104	126
Edam-Volendam	872	83	99
Wormerland	1.068	298	300
Purmerend	909	134	128
Waterland	959	193	211
Zaanstad	985	228	234
Landsmeer	1.346	346	342

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

¹ In voorgaande jaren was alleen de gemiddelde WOZ-waarde van alle woningen bekend, dus koop- en huurwoningen samen. In de Atlas van de lokale lasten is deze waarde gehanteerd tot en met 2021. Sinds 2022 publiceert het CBS de woningwaarden ook uitgesplitst naar huur- en koopsector. De WOZ-waarde is bij gemeenten vooral van belang bij de ozb. Omdat de ozb alleen wordt betaald door huishoudens met een koopwoning gaat COELO nu uit van de gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning. Door deze herberekening zijn de gemiddelde woonlasten vanaf 2021 gestegen.

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Voor belastingplichtigen met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de belasting. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing. Kwijtschelding is mogelijk wanneer aan de voorwaarden van de Invorderingswet 1990 is voldaan, met dien verstande dat wij uitgaan van 100% van de relevante bijstandsnorm. Richtlijnen voor het verlenen van kwijtschelding staan in het Besluit gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doelstelling

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet-begrote kosten te dekken. Door de beschikbaarheid van weerstandsvermogen hoeft bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct tot een bezuiniging te worden overgegaan.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- A. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- B. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf zetten we eerst de beschikbare weerstandscapaciteit uiteen en daarna de risico's en het hiervoor benodigd weerstandsvermogen. Beide onderdelen worden vervolgens tegen elkaar afgezet.

Omvang weerstandscapaciteit

Tot de weerstandscapaciteit worden de post onvoorzien, reserves, stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit gerekend. In het onderstaande overzicht staan de afzonderlijke onderdelen beschreven. Hierbij staat aangegeven of en voor hoeveel deze onderdelen bijdragen aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

Onderdeel/Omvang/Duiding	Telt mee voor (x € 1.000)
Onderdeel: Post onvoorzien	€ 125
Omvang: € 50	
Duiding: De omvang van de post onvoorzien is lastig te ramen. De omvang van de post onvoorzien is bepaald op € 50.000. De post is wettelijk verplicht en dit bedrag is opgenomen in de begroting 2023. Omdat de post in de meerjarenbegroting constant wordt verondersteld, wordt de post onvoorzien tot de structurele weerstandscapaciteit gerekend. In de berekening voor de weerstandscapaciteit nemen we deze 2,5 keer mee.	
Onderdeel: Onbenutte belastingcapaciteit	€ 0
Omvang: Circa € 11,472 miljoen	

Duiding: De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen het belastingtarief OZB in Purmerend en 120% van het landelijk gemiddelde. Tot het niveau van 120% zal hoe dan ook geen sprake zijn van toelating tot artikel 12. Het zijn extra (structurele) middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en rechten te verhogen. Er is voor gekozen de onbenutte belastingcapaciteit niet mee te tellen als beschikbare weerstandscapaciteit en deze ruimte vast te houden voor het eventueel overnemen van het wegenbeheer hoogheemraadschap (HHNK). Overname van deze taak zou kunnen betekenen dat er een verschuiving van belastingen plaatsvindt. Dit betekent dat de gezamenlijke OZB-opbrengst omhoog moet om de kosten van deze taak te dragen. Daar staat tegenover dat de wegenheffing die het HHNK in rekening brengt bij inwoners komt te vervallen. Dit betekent dat de waterschapsheffing gaat dalen en de OZB gaat stijgen. De tarieven voor de overige heffingen zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn volledig kostendekkend.

Onderdeel: Stille reserves

€ 0

Omvang: Maximaal € 5,2 miljoen

Duiding: De gemeente heeft grond, panden en aandelen waarvan de werkelijk waarde hoger is dan de boekwaarde. Dit noemen we stille reserves. Wat betreft de gronden komt die waarde pas tot uiting na gebiedsontwikkeling die nog niet gepland staan. Deze worden daarom niet meegenomen. De panden in bezit van de gemeente zijn of bestemd voor de publieke dienst of betreffen een strategische verwerving waarvan de toekomstige waarde nog lastig is in te schatten. Deze nemen we om die reden ook niet mee. Daarnaast is de werkelijke waarde van ons aandelenbezit hoger dan de nominale waarde zoals deze, conform het BBV, op de balans is opgenomen. Het gaat om de aandelen BNG, Alliander en HVC. Deze aandelen zijn echter niet vrij verhandelbaar. Het is dan ook niet mogelijk om deze waarde daadwerkelijk te verzilveren, althans niet op dit moment. Wij tellen de berekende waarde dan ook niet mee voor de bepaling van onze weerstandscapaciteit. Bovendien ontvangen wij voor deze aandelen dividend. Het verkopen van de aandelen leidt dan ook tot structureel lagere inkomsten.

Onderdeel: Bestemmingsreserves

€ 0

Omvang: € 8,098 miljoen

Duiding: Voor alle bestemmingsreserve geldt dat deze ook gebruikt kunnen worden voor de afdekking van risico's. De bestemmingsreserves hebben een specifiek door de raad vastgesteld bestedingsdoel. Deze doelen zijn bewust gekozen, de reserves zijn daarmee volledig geprogrammeerd. Om deze reden wordt ook de omvang van de reserves niet meegeteld als beschikbare weerstandscapaciteit.

Onderdeel: Algemene reserve

€ 67,383

Omvang: € 67,383 miljoen

Duiding: De reserves zijn het verschil tussen de bezittingen en de schulden en dus geen 'potje'. De algemene reserve is de hoofdbron van de weerstandscapaciteit. Inzet van de algemene reserve leidt tot meer schuld.

Beschikbare weerstandscapaciteit eind 2024

€ 67,508

Meegenomen financiële risico's

Risico's zijn er in allerlei soorten en maten. Voor welke risico's we meenemen worden de onderstaande vuistregels gebruikt.

Kortingen op algemene en specifieke uitkeringen

Kortingen op algemene (het gemeentefonds) en specifieke uitkeringen worden ingeschat en verwerkt in de begroting. Het weerstandsvermogen is nadrukkelijk niet bedoeld als buffer hiervoor. De begroting moet hier dus op inspelen. Dat geldt ook voor risico's betreffende het onvolledig kunnen declareren van uitgaven op specifieke uitkeringsregelingen. Deze risico's kunnen we vooraf inschatten en in de P&C cyclus verwerken.

Kosten die moeten worden voorzien

Voor gebeurtenissen waarvan het zeker is dat ze zich voor gaan doen en waarvan de omvang ook bekend is, worden voorzieningen ingesteld. Bij het weerstandsvermogen kunnen deze

kosten derhalve buiten beschouwing worden gelaten. De voorzieningen zijn gecontroleerd bij de jaarrekening en op orde.

Rampen en crisis

Voor rampen en crisissituaties geldt dat er een scala aan beheersmaatregelen is getroffen. Dit betreft enerzijds het rampenplan waarmee aangegeven wordt hoe een (dreigende) ramp of crisis te lijf wordt gegaan en anderzijds is er sprake van een verzekerd risico. Voor zover dit niet het geval is zal worden teruggevallen op de Rijksoverheid. Uiteraard kan er sprake zijn van een financieel nadeel voor de gemeente. De omvang hiervan is niet vooraf in te schatten. Voor zover het in de beïnvloedingssfeer ligt van de gemeente wordt via de weg van vergunningen en periodieke toetsing gezorgd voor het minimaliseren van de risico's. Rampen en crises worden niet meegenomen in de risico's.

Kleine risico's

Voor bepaling van de wenselijke omvang van het weerstandsvermogen hebben we de financiële risico's in kaart gebracht. Bij deze risico's hanteren we een ondergrens van € 100.000. Risico's daaronder lichten we hier verder niet toe, omdat het een lange reeks van kleine risico's betreft.

Daadwerkelijk opgetreden risico's komen terug als afwijking in de programmarekening ter verklaring van het resultaat. De risico's die we bij deze paragraaf meenemen zijn de niet reguliere, strategische, niet kwantificeerbare risico's. De reguliere risico's staan immers in de begroting. Veelal kunnen we deze via een verzekering afdekken. Bij deze risico's geldt dat we kunnen inschatten of het risico zich daadwerkelijk zal manifesteren en de omvang van het risico.

Om de risico's op te vangen, zijn verschillende maatregelen mogelijk:

- Bijstelling van de geldende beleidskaders, hierdoor kunnen we de uitvoeringskosten beperken. Dit kan bijvoorbeeld door de grenzen te verhogen waarboven de gemeente een bijdrage verleent.
- Inkomstenverhogende maatregelen nemen wanneer risico's zich manifesteren op onderdelen met kostendeekkende dienstverlening.
- Frequent(er) toetsen of het risico zich al voordoet en zo goed mogelijk maatregelen treffen ter beheersing van onzekerheden. Deze maatregel kunnen we inzetten op die onderdelen waarvan de gemeente de uitkomst niet kan sturen, maar waarvan we de uitkomsten wel kunnen volgen. Doel van de maatregel is dan om te voorkomen dat 'ongemerkt' de begroting en de werkelijkheid uiteengroeien en er nadelen optreden.

In de opstelling is niet afgewogen of alle risico's zich gelijktijdig kunnen en zullen voordoen. De risico's zijn daarom opgeteld. Zodra risico's zich daadwerkelijk manifesteren wegen we af of we structurele maatregelen moeten nemen.

Benodigd weerstandsvermogen

In onderstaande tabel staan de actuele risico-onderwerpen en is aangegeven of we voor dit onderwerp rekening houden met het benodigd weerstandsvermogen. Als er sprake is van een structureel risico wordt dit vermenigvuldigd met 2,5 om het zo te kunnen afzetten tegen de weerstandscapaciteit (Conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris)). Ook staat hier welke beheersmaatregel we kunnen inzetten om het

risico zoveel mogelijk te verkleinen of uit te schakelen. In de omschrijving is het toegelicht als de huidige inschatting afwijkt van de inschatting in de begroting.

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x € 1.000)
Onderwerp: Omgevingsplan Omschrijving: In het kader van de implementatie van de Omgevingswet werken we aan de transitie richting het definitieve omgevingsplan. We hebben daarvoor minimaal t/m 2031 de tijd. Omdat het omgevingsplan een nieuw instrument is en we nog geen (werk)ervaring hebben met het opstellen van het instrument blijft het berekenen van de kosten en/of benodigde uren een schatting. Op basis van een door ons gehanteerd scenario voor de transitie, verwachtten we 10 omgevingsplanwijzigingen voor een deelgebied te moeten realiseren t/m 2031. Iedere omgevingsplanwijziging vergt ongeveer 2 jaar. In de jaren 2024 t/m 2027 zal er gelijktijdig gewerkt worden aan maximaal 4 geplande omgevingsplanwijzigingen. Tegelijkertijd zullen zich spontane omgevingsplanwijzigingen aandienen. We houden rekening met 2 van dit soort wijzigingen per jaar. Uitgaande van 10 deelgebieden en 12 spontane wijzigingen voor een locatieontwikkeling vraagt het om totaal 35.880 uren en 27,6 FTE over de komende jaren. De kostenraming van de verwachte financiële gevolgen t/m 2031 bedragen ongeveer € 3.500.000. Hiervan is in de huidige beelden ongeveer € 1.000.000 niet gedekt t/m 2031. Daarom is dit als risico opgenomen. Beheersmaatregel: Stap voor stap zal bezien worden hoe de financiën van de transitie richting het omgevingsplan verlopen. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2023 en de jaarrekening 2022.	€ 1.000
Onderwerp: Algemene spoedbuffer Omschrijving: In de afgelopen jaren is vanwege COVID-19 en thans voor de opvang van vluchtelingen Oekraïne en voor bijvoorbeeld de energietoeslag een beroep gedaan op de algemene reserve als voorfinancieringsbron in afwachting van Rijksbekostiging. Daarvoor heeft de algemene reserve een minimale buffer nodig. Gerekend is op € 1 miljoen per maand voor een half jaar. Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Het risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2023 en de jaarrekening 2022.	€ 6.000
Onderwerp: Kostenstijgingen als gevolg van schaarste Omschrijving: De huidige cumulatie van ontwikkelingen in de vorm van het aantrekken van de economie na Corona en de oorlog in Oekraïne maakt dat de gemeente bij met name de uitvoering van projecten te maken heeft met schaarste aan personeel, schaarste aan materialen en schaarste aan energiebronnen en -dragers. Hierdoor kunnen projecten veel duurder worden en kan de uitvoering vertraging oplopen als gevolg van verstoringen in de toelevering. Om te voorkomen dat projecten worden uitgesteld is in de programmabegroting al rekening gehouden met een stijging van de kredieten. In de kwantificering van dit risico is rekening gehouden met een extra stijging van 10% over de hele investeringssom (2023 tot en met 2027). Dit leidt tot structureel hogere kapitaallasten. Deze zijn 2,5 keer meegerekend. Beheersmaatregel: Er is een stelpost in de begroting 2024 opgenomen voor prijsstijgingen, voor aanpassing van de kredieten zijn voorstellen aan de raad nodig, daarbij is ook prioritering en fasering mogelijk. Het risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2023 en de jaarrekening 2022	€ 3.000
Onderwerp: Rentestijging Omschrijving: De gemeente trekt langlopende leningen aan om in de eigen financieringsbehoefte te voorzien. De ontwikkelingen in de gemeente staan niet stil en de bedrijvigheid is overal te voelen. De jaarlijkse kosten van de financieringsbehoefte (rentelasten) worden bepaald door de omvang van de bestaande leningenportefeuille, de financieringsbehoefte als gevolg van voorgenomen investeringen en de van toepassing zijnde rentetarieven. De afgelopen jaren waren niet voldoende liquiditeiten beschikbaar zodat het nodig was om op de kapitaalmarkt leningen aan te trekken. In de financieringsbehoefte houdt Purmerend rekening met een jaarlijkse lichte stijging van de rente met 0,1%. Bij een gemiddelde netto jaarlijkse financieringsbehoefte van circa € 58 miljoen en een stijging van de rente van 1% bedraagt de toename van de rentelasten jaarlijks structureel circa € 0,58 miljoen. Voor de waardering van het risico wordt uitgegaan van een bedrag van € 2,3 miljoen. Beheersmaatregel: Via het zogeheten renteomslagpercentage worden de rentelasten toegerekend aan de programma's waarvoor sprake is van een financieringsbehoefte. Het renteomslagpercentage wordt	€ 2.320

berekend op basis van de uitgangspunten van de door de raad vastgestelde begroting. Verder wordt de financieringsbehoefte periodiek meerjarig bepaald en wordt beoordeeld of incidenteel dan wel structureel tot afdekking van het renterisico dient te worden overgegaan. Het risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2023 en de jaarrekening 2022.

Onderwerp: Wmo, Jeugdwet en Participatiewet

€ 2.273

Omschrijving: Binnen het maatschappelijk domein biedt Purmerend hulp vanuit de Jeugdwet, Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Voor het maatschappelijk domein gelden binnen deze beleidskaders onzekerheden aan zowel de uitgaven- als de inkomstenkant. Het betreffen openeinderegelingen waarbij de uitgaven niet altijd beheersbaar zijn. Binnen Participatie geldt daarnaast dat de uitgaven conjunctuurgevoelig zijn. Tenslotte geldt dat de middelen die het Rijk op lange termijn beschikbaar stelt aan gemeenten voor deze taken ter discussie staan en dat zorgt voor onzekerheden aan de inkomstenkant. Gemeenten moeten uiteraard anticiperen op deze ontwikkelingen, maar op jaarbasis kan er sprake zijn van aanzienlijke financiële effecten vanwege de omvang van de budgetten. Om die reden is een buffer nodig. Deze buffer is als volgt bepaald:

1. Jeugdwet

Doordat de complexiteit van zorg groeit omdat problematiek steeds ingewikkelder wordt, de duur van zorg toeneemt omdat kinderen langer in zorg blijven en de intensiteit van zorg stijgt omdat behandelingen steeds intensiever worden stijgen de kosten van specialistische Jeugdhulp. Een kleine procentuele afwijking heeft grote gevolgen voor het budget. Als risico houden we het gemiddelde procentuele tekort over 2020, 2021 en 2022 ten opzichte van de begroting 2022 aan, met een minimum van 1% van de realisatie 2022. Dit betekent een bedrag van € 1.468.000 miljoen.

2. Wmo

De kostenstijging in de Wmo door het uniforme abonnementstarief is de afgelopen jaren evident gebleken. Zonder wetwijzigingen of compensatie door het Rijk zal dit tot extra budgettair beslag leiden. Ook hier houden we als risico aan het gemiddelde procentuele tekort over 2019 t/m 2022 ten opzichte van de begroting 2022 aan, met een minimum van 1% van de realisatie 2022. Dit betekent een bedrag van € 485.000.

3. Participatiewet

Binnen de participatiewet zien we landelijk zorgelijke ontwikkelingen plaatsvinden. Zo zijn de baankansen voor bijstandsgerechtigden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt sinds 2015 niet gestegen. Hierdoor is de kans om uit te stromen naar de reguliere arbeidsmarkt nauwelijks gegroeid. Bij de nieuwe doelgroepen, zoals jonggehandicapten, komen er jaarlijks meer nieuwe mensen bij. Gemeenten moeten hen plaatsen en begeleiden. We zien dat deze kosten van begeleiding van mensen die onder de Participatiewet vallen in de praktijk hoger zijn dan waar het rijk zijn budget op baseert. In de besprekingen over de herijking van Werkom is dit aan de orde geweest. Als we het risico berekenen op dezelfde manier als Jeugdwet en Wmo, namelijk het gemiddelde procentuele tekort over 2019 t/m 2022 aan ten opzichte van de begroting 2022, dan leidt dit maar tot een bedrag van € 35.000. Als risico houden we het gemiddelde procentuele tekort over 2020 en 2021 ten opzichte van de begroting 2022, met een minimum van 1% van de gerealiseerde uitgaven 2022. Dit betekent een bedrag van € 325.000.

Beheersmaatregel: Er worden diverse beheersmaatregelen binnen het sociaal domein ingezet, zoals bijvoorbeeld de inzet op preventie bij Jeugd.

Dit risicobedrag is gelijk aan de jaarrekening 2022 en gewijzigd ten opzichte van de begroting 2023.

Onderwerp: Strategische aankopen

€ 1.440

Omschrijving: In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente doet de gemeente strategische aankopen. De intentie van deze aankopen is om deze later in te zetten in gebiedsontwikkelingsprojecten of vastgoedontwikkeling. Aan deze aankopen gaat een onderhandelingstraject vooraf waardoor in de koop prijs meestal ook een prijs zit voor toekomstig voordeel. Omdat deze aankopen nog niet in een grond- of vastgoed exploitatie zijn opgenomen, is er het risico dat bij geen doorgang van het project, teveel is betaald. Zekerheidshalve wordt daarom 25% van het aankoopbedrag opgenomen als risico.

Beheersmaatregel: Op deze investeringen worden geen kosten geactiveerd. Het risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2023 en de jaarrekening 2022.

Onderwerp: Asbestsaneringen

€ 500

Omschrijving: In een aantal gemeentelijke panden, waaronder onderwijsgebouwen, is asbest toegepast.

Naar de aanwezigheid van asbest en de mogelijkheden tot sanering is meerdere malen onderzoek gedaan. In een aantal gebouwen is de aanwezige asbest niet verwijderd en kan dit alleen gebeuren als bouwkundige werkzaamheden plaatsvinden. Zolang deze werkzaamheden niet plaatsvinden is er een risico. Als een situatie zich voordoet, worden de werkzaamheden opgepakt en de begroting aangepast. De omvang laat zich niet goed wegen. Als stelpost wordt daarom rekening gehouden met € 0,5 miljoen.

Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Het risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2023 en de jaarrekening 2022.

Onderwerp: Proeftuin aardgasvrije wijken

€ 0

Omschrijving: De particuliere woningen in de proeftuin aardgasvrije wijken zijn zeer verschillend qua inrichting en installatie en daarmee ook de te verrichten werkzaamheden en de te ramen kosten. Een volledig inzicht in de consequenties voor de uitvoeringskosten ontbreekt. De kosten kunnen hierdoor hoger uitvallen. Omdat er ook woningen zijn waarvan de kosten iets lager uitvallen, is de kans op overschrijding van de totale kosten beperkt. Er is een kleine kans dat schadeclaims over de uitvoeringswerkzaamheden voor rekening van de gemeente komen. Om inwoners te ontzorgen treedt de gemeente desgevraagd op als opdrachtgever. Dit kan een klein risico geven indien hierdoor schade ontstaat die niet verhaald kan worden op het uitvoerende bedrijf. In vrijwel alle woningen is nog asbest aanwezig. Naar verwachting kan contact met asbest worden vermeden, maar dit is niet in alle gevallen zeker. Als vooraf blijkt dat uitvoering niet mogelijk is, zal uitvoering van de werkzaamheden pas mogelijk zijn als de eigenaar voor sanering heeft zorg gedragen. Als de werkzaamheden zijn aangevangen en er blijkt sprake te zijn van onvermijdelijk asbestcontact, zal dit de uitvoeringskosten aanzienlijk kunnen doen stijgen.

Beheersmaatregel: Bij de pilot aardgasvrij is een bloksgewijze aanpak gekozen waarmee het risico van een budgetoverschrijding kan worden gestuurd. Binnen de ramingen van de werkzaamheden is vanwege de onzekerheden rekening gehouden met een post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende blijken te zijn, kan het college ervoor kiezen om minder woningen dan gepland aardgasvrij te maken ten einde binnen de raming te blijven. Dit risico is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2022. In het voorgaande jaar is gekozen om binnen het weerstandsvermogen een bedrag op te nemen om mogelijke overschrijding te kunnen opvangen. Aangezien er in 2022 is gestart met de uitvoering van het eerste blok en er budget is voor meerdere blokken, wordt het risico op een budgetoverschrijding op nihil geplaatst. Het risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2023 en de jaarrekening 2022.

Onderwerp: Grondexploitatie (incidenteel)

€ 24.137

Omschrijving: Binnen de grondexploitatie is een tweetal risico's berekend: portefeuille- en projectrisico's. Voor de portefeuillerisico's wordt een tweetal effecten doorgerekend: het effect van 7,5% kostenstijging over de nog geraamde uitgaven en het effect van een 4 % hoger rentepercentage. Beide macro-economische effecten zijn opgeteld € 7,8 miljoen. Daarnaast zijn per grondexploitatie projectspecifieke risico's berekend, totaal € 8,5 miljoen. Per grondexploitatie wordt dit nader toegelicht in het Meerjaren Programma Grondexploitatie (MPG) 2023. In juni 2023 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Waterlandkwartier vastgesteld. Bij de vaststelling van deze grondexploitatie is door de raad besloten in het weerstandsvermogen een bedrag van € 7.855.251 op te nemen als risicoreservering voor de grondexploitatie Waterlandkwartier.

Beheersmaatregel: Per grondexploitatie zijn specifieke maatregelen genomen om het beslag op het weerstandsvermogen te beperken. De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2023.

Onderwerp: Wegenbeheer

€ 0

Omschrijving: Het HHNK is volop bezig alle wegen en het wegbeheer over te dragen aan gemeentes en zich te richten op de eigen watertaak. Nagenoeg alle wegen van het Hoogheemraadschap zijn inmiddels overgedragen in Noord-Holland. Er zijn nog vijf Waterlandse gemeenten waarbij dit nog dient te gebeuren. Er is samen met deze regiogemeentes (Waterland, Wormerland, Edam- Volendam, Landsmeer), inclusief HHNK, gewerkt aan het opstellen van uitgangspunten voor het maken van de business case voor overdracht van de wegen. Deze zgn. Uitgangspuntennotitie is op 28 februari 2023 vastgesteld in het college en daarna begin maart 2023 ter info met raadsbrief naar de raad gestuurd. De Uitgangspuntennotitie is de basis om te komen tot een businesscase. De businesscase moet inzicht geven in de financiële gevolgen van een wegenoverdracht ter ondersteuning van de uiteindelijke besluitvorming. Naast de wegen gaat het ook om de bijbehorende bomen en overige inrichting. In Beemster is dit een omvangrijk areaal. Het hoogheemraadschap betaalt op dit moment het onderhoud van de wegen voor een deel uit de bijdragen van gemeenten en voor een deel uit wegenheffing die het HHNK in rekening

brengt bij de inwoners van de gemeenten waarvoor zij wegen in beheer en eigendom hebben. Medio 2023 is zowel de volledige omvang van hetgeen dat wordt overgedragen als ook de impact/kwaliteit van de over te dragen activa (wegen, bomen en kunstwerken) nog niet volledig in beeld. Door deze onduidelijkheid is zowel de impact als ook de haalbaarheid van de geplande overdracht per 1 januari 2025 onbekend.

Beheersmaatregel: Om te beginnen willen we geconcretiseerd krijgen welke activa overgedragen gaat worden. Daarna zal om de kwaliteit in beeld te brengen, in afstemming met HHNK, waar nodig aanvullende metingen en onderzoeken gedaan worden. Parallel gaan we in beeld brengen wat harmonisatie van het instandhoudingsbeleid gaat betekenen. Uitkomsten hiervan komen in een te maken business case samen. Dan zal duidelijker worden wat de overname van deze taak gaat betekenen en welke onzekerheden resteren. Met HHNK zullen ten aanzien van voorwaarden van overdracht inclusief de resterende herstelwerkzaamheden als ook over de resterende risico's afspraken gemaakt moeten worden alvorens de overdracht naar de gemeente kan plaatsvinden. Als deze afspraken en de impact in beeld is gebracht in de businesscase, kan er een besluit over genomen worden door college en raad. Overname van deze taak gaat betekenen dat er voor de inwoners een verschuiving van belastingen plaatsvindt. Dit betekent dat de gemeente OZB-opbrengst omhoog moet om de kosten van deze taak te dragen. Daar staat tegenover de wegenheffing die het HHNK in rekening brengt bij inwoners komt te vervallen. Vanwege de omvang is dit een risico voor de gemeente. Er is niet gerekend met een bedrag omdat dit in de weerstandscapaciteit is gekoppeld aan de onbenutte belastingcapaciteit. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2023.

Onderwerp: Vennootschapsbelasting personeelshypotheek

€ 0

Omschrijving: Tot 2008 konden personeelsleden van gemeenten een hypotheek afsluiten bij de werkgever als secundaire arbeidsvoorwaarde. Sinds 2008 is dit door een wijziging van de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) niet meer mogelijk, maar worden bestaande gevallen door Purmerend gerespecteerd. Dat wil zeggen, ambtenaren die in het verleden een hypotheek hadden afgesloten bij de gemeente maar deze nog niet helemaal hebben afgelost, blijven bij de gemeente hypotheeknemer tot de hypotheek volledig is afgelost. De belastingdienst is van mening dat deze activiteit m.b.t. personeelsleningen tot een vennootschapsbelastingplicht leidt. De rechtbank heeft in het voordeel van de belastingdienst beslist en vergelijkt de activiteiten met een commerciële bank of hypotheekverstrekker en het is de bedoeling van de wet dat er een gelijk speelveld wordt gecreëerd. Zouden we deze lijn doortrekken, dan komen ook andere vormen van kredietverstrekking door de gemeenten in aanmerking voor vpb-plicht (o.a. startersleningen, leningen t.b.v. de energietransitie, leningen corporaties en maatschappelijke instellingen).

Beheersmaatregelen: De verwachting is dat hier tegen nog hoger beroep door de gemeente(n) gevoerd gaat worden. Voorlopig is er op dit dossier nog geen duidelijkheid en worden er geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2023.

Onderwerp: Uitval van kritische applicaties/systemen i.v.m. cyberaanval

€ 9.500

Omschrijving: Het risico op schade door een cyberaanval blijft toenemen. Zo is ook terug te zien in het 'cyber security beeld Nederland' die jaarlijks wordt uitgebracht door het NCSC (Nationaal Cyber Security Center). Voor overheden is de laatste jaren een trend zichtbaar: Het risico op verstoringen van de ICT door 'cybervandalen en scriptkiddies' was al hoog en neemt toe, het risico op verstoringen van de ICT door beroepscriminelen is ongewijzigd hoog. Een cyberincident van enige omvang (bijv. ransomware) brengt direct hoge kosten met zich mee. Denk daarbij onder meer aan het opbouwen van een tijdelijke organisatie om de bedrijfsvoering door te kunnen zetten, onderzoek en herstel van de situatie (waaronder wederopbouw van het ICT-landschap) en evalueren en investeren om herhaling te voorkomen. Het bedrag van € 9,5 miljoen is gebaseerd op bedragen in de media van gemeenten die geraakt zijn en gemeenten die bedragen opnemen in hun weerstandsvermogen.

Beheersmaatregelen: Gemeenten zijn in 2015 aangesloten bij de IBD (Informatiebeveiligingsdienst) VNG en hebben de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) als vigerend normenkader. In de BIO staat risicomanagement en het treffen van passende maatregelen centraal. De maatregelen worden, indien van toepassing, doorgevoerd en op eventuele kwetsbaarheidsmeldingen wordt actief en snel gereageerd. In de organisatie worden acties georganiseerd om het bewustzijn rondom cybercriminaliteit binnen de organisatie te verhogen. Tevens worden medewerkers actief herinnerd aan de wijze waarop zij veilig moeten werken. Dit risico is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2023.

Onderwerp: Loon/prijsstijgingen

€ 2.201

Omschrijving: De ontwikkeling van de loonkosten van de gemeenteambtenaren volgt de cao. De nieuwe cao loopt van 2 januari 2023 tot en met 1 januari 2024. De gemiddelde stijging van de loonsom komt uit op 7,23% voor 2023. Het financiële effect van de ophoging van de loonkosten 2023 was meegenomen in de Voorjaarsnota. Voor de begroting wordt voor de jaren na 2023 vooralsnog een indexatie aangehouden van 3% per jaar voor loonsverhogingen en (pensioen-)premies. De stijging van de loonkosten is afhankelijk van de landelijke cao-afspraken en de wijzigingen in de werkgeverslasten zoals de werkgeversbijdrage in de pensioenpremie. Een afwijking van 1% op de totale loonsom geeft een extra last van ruim € 0,56 miljoen (inclusief gesloten budgetten).

Voor prijsstijgingen op de begrote materiële budgetten is het uitgangspunt dat deze binnen de bestaande budgetten worden opgevangen. Dit betekent dat de (meerjaren)budgetten niet automatisch worden aangepast aan het inflatiepercentage. Alleen waar dit noodzakelijk is verhogen wij het budget met de verwachte prijsstijging. Gezien ons gekozen uitgangspunt kunnen wij in 2024 en volgende jaren geconfronteerd worden met prijsstijgingen, waarmee niet of onvoldoende rekening is gehouden om de hieruit voortvloeiende hogere lasten op te kunnen vangen. Voor algemene prijsstijgingen wordt een bedrag van € 0,65 miljoen aangehouden (1 % van € 65 miljoen). Gerekend is met 2,5 keer dit structurele risico.

Beheersmaatregel: Voor een hoger loon- en prijsniveau is in de begroting een reservering opgenomen. Als dit niet afdoende blijkt, blijft er minder ruimte over voor nieuwe beleidskeuzes of zal er zelfs moeten worden bezuinigd als er geen sluitende meerjarenbegroting kan worden opgesteld. De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2023.

Onderwerp: Wachtgeld wethouders

€ 475

Omschrijving: Na het aftreden van wethouders, voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, is er een recht op wachtgeld. Voor ex-wethouders die momenteel recht hebben op wachtgeld heeft de gemeente een voorziening gevormd en zijn de lasten afgedekt. Indien een lid van het huidige college zijn/haar functie neerlegt, ontstaat er een nieuwe verplichting. De maximale wachtgeldverplichting voor de vijf wethouders van de gemeente Purmerend bedraagt circa € 1,9 miljoen. Het is niet waarschijnlijk dat het volledige college tegelijkertijd aftreedt, niet wordt herbenoemd en volledig gebruik maakt van het recht op wachtgeld. Om die reden is 25% van het totale risico meegenomen.

Beheersmaatregel: Er is geen aparte beheersmaatregel getroffen. Indien een bestuurder gebruik maakt van wachtgeld wordt de maximale wachtgeldverplichting in de loop van het jaar van aftreden gestort in een wachtgeldvoorziening. De omvang van dit risico is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2023.

Onderwerp: Gemeentefonds

€ 10.600

Omschrijving: Via circulaire worden we enkele malen per jaar (meestal mei en september) geconfronteerd met aanpassingen in de totale ontvangsten vanuit het gemeentefonds. De afspraak tussen het Rijk en de gemeenten is dat een systematiek wordt gehanteerd van 'samen de trap op, samen de trap af'. Indien het Rijk gaat bezuinigen wordt er ook minder geld in het gemeentefonds gestort ('samen de trap af'). Schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend. De accressen 2023-2025 bedragen gemiddeld 4,31% per jaar. Wordt de vergoeding voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen uit de accressen gehaald, dan bedraagt het volume-acces voor de jaren 2022-2025 gemiddeld 3,16% per jaar. Dit volume-acces 2022-2025 wordt op deze stand van de voorjaarsnota bevroren. De accressen worden nog wel jaarlijks geactualiseerd voor de gewijzigde ramingen voor de loon- en prijsontwikkelingen. Deze beweegt in onze begroting mee met de stelpost loon- en prijsontwikkeling. Het risico van een volatiele gemeentefonds is daarmee afgenomen. Wel is er nog het risico voor de jaren 2026 en 2027 de nieuwe financieringssysteem (waarbij ook de mogelijkheid van een groter eigen belastinggebied wordt betrokken), opschalingskorting, het btw-compensatiefonds (ruimte boven het plafond) en de herverdeling van het gemeentefonds (onderzoeksagenda). Voor dit laatste is een stelpost opgenomen. Gezien de dynamiek in het fonds wordt de maximale impact van dit risico geschat op € 10,6 miljoen over de gehele looptijd.

Beheersmaatregel: De algemene uitkering maakt integraal onderdeel uit van de begroting. De schommelingen worden op het eerstvolgende moment binnen de exploitatie verwerkt om deze sluitend te houden. Dit gebeurt door het op de voet volgen van ontwikkelingen (circulaire/rijksbegroting).

De omvang van dit risico is toegenomen ten opzichte van de begroting 2023 en gelijk aan de jaarrekening 2022.

Garanties en borgstelling

p.m.

Onderwerp: De gemeente heeft aan diverse maatschappelijke instellingen, woningcorporaties, sportverenigingen, stichtingen en deelnemingen garanties en borgstellingen verleend. Bij de afweging voor financiële steun aan een instelling maakt Purmerend een afweging tussen het belang van de publieke taak en de financiële risico's. Garantstelling kan worden ingezet als middel om een of meer beleidsdoelen te realiseren. Conform artikel 16 lid 3 uit de Financiële Verordening 2023 van de gemeente Purmerend worden financiële risico's samenhangend met door de gemeente verstrekte garanties en borgstellingen meegewogen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen. Per 31 december 2022 heeft de gemeente in totaal € 1.100 miljoen aan waarborgen en garanties afgegeven. Dit betreft voornamelijk € 966,5 miljoen achtervang WSW (Volkshuisvesting), € 113,1 miljoen garantstellingen aan de Stadsverwarming Purmerend (SVP) en € 20,6 miljoen garantstellingen aan de HuisVuilCentrale Alkmaar (HVC). De resterende garantstellingen betreft Stichting Wonen en Zorg, Maatschappelijke instellingen en sportverenigingen.

Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet voor de WSW achtervangpositie. Voor de beheersing van de garanties aan HVC en SVP neemt de gemeente actief deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit risico wordt op p.m gesteld omdat de afgelopen jaarrekeningen van beide deelnemingen een positief resultaat laten zien. Tevens hebben beide deelnemingen een positieve meerjarenraming opgesteld. Dit risico is ongewijzigd t.o.v. de jaarrekening 2022 en ten opzichte van de begroting 2023.

Totaal benodigd weerstandsvermogen:

€ 63.446

Ontwikkeling verhouding benodigd weerstandsvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

(Bedragen x € 1 miljoen)	2022	2023	2024
Beschikbare weerstandscapaciteit	51,3	47,5	67,5
Benodigd weerstandsvermogen	42,6	40,4	63,4
Ratio	1,20	1,18	1,06

In deze weergave daalt de ratio. Het is goed op te merken dat de weerstandscapaciteit in deze weergave vooral reservecapaciteit is en reserves zijn het verschil tussen schulden en bezittingen en dus geen 'potje'. De daling van de ratio ontstaat met name doordat het ingeschatte benodigde weerstandsvermogen in de begroting 2024-2027 toeneemt ten opzichte van het ingeschatte benodigde weerstandsvermogen in de jaarrekening 2022 en de begroting 2023-2026. Dit betreft met name bij het benodigde weerstandsvermogen als gevolg van de risico's van het openen van de grondexploitatie Waterlandkwartier en de uitval van kritische applicaties/systemen in verband met een cyberaanval.

Geprognosticeerde balans

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het nieuwe BBV een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in deze paragraaf. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans in het kader van hoofdlijnen vernieuwing BBV, wordt meer inzicht verstrekt in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. Bij het verloop van de vaste schulden worden de aflossingen op de nieuw aan te trekken leningen buiten beschouwing

gelaten, in de veronderstelling dat deze direct worden gefinancierd. Hieronder vindt u de verkorte meerjarenbalans (x € 1.000).

	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
	31-12 (T)	31-12 (T+1)	31-12 (T+2)	31-12 (T+3)
	€	€	€	€
ACTIVA				
(Im-) Materiële vaste activa (incl. activa in eigendom derden en kosten onderzoek & ontwikkeling)	426.135	497.499	541.855	566.681
Financiële vaste activa- kapitaalverstrekkingen (diverse deelnemingen)	39.833	40.349	40.865	41.123
Financiële vaste activa- leningen > 1 jaar	2.170	2.115	2.059	2.003
Financiële vaste activa- uitzettingen > 1 jaar	14.150	14.028	13.906	13.784
Totaal Vaste Activa	482.288	553.991	598.685	623.591
Voorraden onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie (incl. voorziening))	27.136	12.835	-22.976	-23.781
Overige voorraden (grond- en hulpstoffen en gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen)	181	181	181	181
Uitzettingen < 1 jaar (debiteuren algemene dienst en belastingen, btw)	24.014	24.014	24.014	24.014
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	-	-	-	-
Overlopende activa (voorschotten, nog te ontvangen)	16.470	16.471	16.471	16.471
Totaal Vlottende Activa	67.801	53.501	17.690	16.885
Totaal ACTIVA	550.089	607.492	616.375	640.476
PASSIVA				
Eigen vermogen (algemene, bestemmings- en egaliseringsreserves)	77.411	85.370	90.293	91.119
Financieel resultaat (begrotingssaldo)	1.610	2.033	312	52
Voorzieningen (voor diverse doeleinden)	11.193	10.138	9.742	10.283
Vaste schulden (looptijd van 1 jaar of langer)	375.848	423.705	426.770	453.740
Totaal Vaste Passiva	466.062	521.245	527.117	555.194
Vlottende schuld (kasgeld, crediteuren, wmo en jeugd)	52.092	54.312	57.324	53.347
Overlopende passiva (transitoria, doeluitkeringen, vooruitontvangsten)	31.935	31.935	31.935	31.935
Totaal Vlottende Passiva	84.027	86.247	89.259	85.282
Totaal PASSIVA	550.089	607.492	616.375	640.476

In de geprognosticeerde balans is de stijging van met name de materiële vaste activa door het investeringsprogramma duidelijk zichtbaar. Dit verklaart de stijging van de leningenportefeuille vanaf 2024. Vanaf 2025 zien we een omslag van de voorraadposities. Bij de uitgifte van gronden voor bedrijfsvestingen zien we op het electriciteitsnet dat er sprake is van transportschaarste. Voor de Baanste-Noord is de verwachting dat de komende jaren relatief weinig kaveluitgifte zal plaatsvinden. Hierbij is de verwachting dat deze vanaf 2026 weer ingehaald zal worden. In deze balans zijn de keuzes zoals opgenomen in het hoofdstuk Keuzes 2023 ook verwerkt.

Financiële kengetallen inclusief signaleringswaarden

Met ingang van de opstelling van de begroting 2016 zijn gemeenten verplicht een vijftal kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen. De invoering van de betreffende kengetallen heeft louter tot doel een beter inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente, voor de vergelijking met andere gemeenten. Deze getallen dienen

niet om te komen tot een normering (wat is goed, wat is slecht). Het gaat om de volgende kengetallen: nettoschuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en gemeentelijke belastingcapaciteit.

		Rekening 2022	Begroting 2023 (bijgesteld)	Begroting 2024	Cat. A (minst risicovol)	Cat. B (neutraal)	Cat. C (meest risicovol)
1A	Netto schuldquote	81,5%	90,9%	124,3%	< 90%	90 - 130%	> 130%
1B	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	78,5%	73,9%	123,7%	< 90%	90 - 130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	21,3%	15,8%	14,4%	> 50%	20 - 50%	< 20%
3	Grondexploitatie	8,1%	4,2%	8,3%	< 20%	20 - 35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte	6,1%	0,1%	2,3%	> 0%	0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	100,5%	90,0%	90,1%	< 95%	95 - 105%	> 105%

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote in zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De **solvabiliteitsratio** drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal **grondexploitatie** geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De relevantie van het kengetal **structurele exploitatieruimte** is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig zijn. Voor de gemeenten wordt de **belastingcapaciteit** gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van gemeenten zich ontwikkelt, zijn de gemeenten per kengetal onderverdeeld naar 3 categorieën (zie onderstaande tabel). In het algemeen is categorie A minder risicovol dan categorie B en B weer minder risicovol dan C. Dit is ook het geval bij grondexploitatie maar in geval van een hoge netto schuldquote kan een hoge grondexploitatie juist een mogelijkheid bieden om een hoge netto schuldquote te verlagen. Bij de belastingcapaciteit worden de belastingen per gemeente vergeleken met het landelijk gemiddelde. Kleiner dan 100% betekent dat de gemeente nog beneden het landelijk gemiddelde zit.

Ontwikkeling solvabiliteit 2024-2027

	2024	2025	2026	2027
A. Eigen vermogen (incl. begrotingssaldo)	79.021	87.403	90.605	91.171
B. Totaal passiva	550.089	607.492	616.375	640.476
Solvabiliteit (A/B)	14,4%	14,4%	14,7%	14,2%

Bekend is dat Purmerend vanuit het verleden wordt gekenmerkt door een relatief zwakke schuld/eigen vermogenspositie, maar overigens financieel gezond is. In oktober 2020 heeft de raad ingestemd (besluit 1529289) met het verbeteren van de solvabiliteit van Purmerend de komende jaren met als streven een solvabiliteit van 20%. Dit met name om mee te groeien met de groei van de schuld vanwege het grote investeringsprogramma. Purmerend moet ook financieel gezond blijven. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. In de jaarrekening 2022 is deze 20% bereikt. Door de investeringen in de begroting 2023 en 2024 wordt een forse schuldtoename verwacht. Door de groei van de gemeente en het daarbij gestelde ambitieniveau daalt deze vanaf 2024 weer onder het gestelde niveau van 20%. We zien de omvang van de schuld meer toenemen dan de groei van het eigen vermogen dat direct doorwerkt op de solvabiliteitsquote als de netto schuldquote. De ervaring leert echter dat door vertraging in de investeringen de daling van de solvabiliteit minder hard gaat dan begroot

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn onderdelen van de openbare ruimte en accommodaties waarvoor langlopende investeringen nodig zijn. Het beheer en onderhoud hiervan is gericht op de duurzame instandhouding. Deze paragraaf bevat een toelichting op het beleidskader, kwaliteitsniveau, onderhoudsplan en de financiën van de goederen op het gebied van:

- Openbare ruimte;
- Riolering;
- Sportaccommodatie;
- Onderwijshuisvesting;
- Gemeentelijk vastgoed.

In de financiële begroting, paragraaf Investeringsuitgaven, zijn de investeringsuitgaven per beleidsterrein voor de komende vier jaren opgenomen. In onderstaand overzicht wordt een totaalbeeld gegeven van de staat van onderhoud van de kapitaalgoederen. Dit wordt verder in de paragraaf nader toegelicht.

Overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheer- en onderhoudsplannen / Looptijd plannen	Financiële consequenties conform plannen [2024]	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/ reserves voor AOH?
Wegen		B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	Cf. Begroting: Vervanging € 9,6 mlj. Exploitatie € 8,7 mlj.		
Kunst- en waterwerken		B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	Cf. Begroting: Vervanging € 7,6 mlj. Exploitatie € 4,1 mlj.		
VRI's en openbare verlichting		B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	Cf. Begroting: Vervanging € 0,4 mlj. Exploitatie € 1,7 mlj.		
Groen en speelvoorzieningen	Bomenplan Purmerend 2020-2040	B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	Cf. Begroting: Vervanging € 1,5 mlj. Exploitatie € 11,7 mlj.		
Riolering	WRP 2024-2027 Zaanstreek-Waterland (nog niet gereed)		Kostendekkingsplan 2024-2027 riolering, als onderdeel van het WRP ZAWA (nog niet gereed)	Cf. Begroting: Vervanging € 11,1 mlj. Exploitatie* € 7,4 mlj. *Excl. preventief onderhoud (aandeel Straatreiniging).		
Water	Grondwater beleidsplan 2018-2023		Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Zaanstreek-Waterland 2021-2024.	Cf. Begroting: Investerings klimaatadaptatie: € 0,3 mlj.		

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheer- en onderhoudsplannen / Looptijd plannen	Financiële consequenties conform plannen [2024]	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
Sport	Exploitatieovereenkomst met Spurd 2018	NEN 2767	MJOP 10 jaar	€ 0,-	N.v.t.	
Onderwijs gebouwen	Verordening Voorzieningen Huisvesting OnderwijsGemeente Purmerend 2015' (2015/1156735) IHP 2021	NEN 2767	MJOP 10 jaar	€20.493,-	N.v.t.	
Overige gemeentelijk vastgoed	Nota Gemeentelijke Gebouwen Purmerend 2017	NEN 2767 niveau 2	MJOP 10 jaar	€ 3.314.624,-	N.v.t.	

1. Openbare ruimte

Beleidskader

De openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen zoals wegen, groen en speelvoorzieningen, bruggen, kades, openbare verlichting en verkeersregelininstallaties.

Kwaliteitsniveau

De Kwaliteitscatalogus van het CROW (kennisinstituut voor de openbare ruimte) deelt de technische kwaliteit van de openbare ruimte op in vijf categorieën (A+, A, B, C en D). Kwaliteitsniveau A staat voor een hoog kwaliteitsniveau en kwaliteitsniveau D staat gelijk aan het hebben van een slecht onderhoudsniveau/onderhoudsachterstanden; deze delen van de openbare ruimte zijn niet acceptabel of hadden al vervangen moeten zijn. De openbare ruimte in Purmerend en Beemster werd op kwaliteitsniveau C onderhouden en groen op B-niveau. Met het vaststellen van de nieuwe beheerplannen is het gewenste kwaliteitsniveau gelijk getrokken voor alle beheerdisciplines op B-niveau. Komende jaren zal er naar dit niveau toegewerkt worden.

Beheerplan

In september 2022 is het nieuwe integrale beheerplan (Purmerend en Beemster) vastgesteld door de gemeenteraad. Dit plan kent een looptijd van 2023-2026. Met het vaststellen van dit document is de ambitie uitgesproken om de komende jaren te groeien naar het onderhouds- kwaliteitsniveau B, hiervoor zijn ook de financiële middelen beschikbaar gesteld.

Financiën

In de meerjarenbegroting zijn de benodigde investeringen in kapitaalgoederen van de openbare ruimte opgenomen. Ook de kosten die gepaard gaan met het inlopen van eventuele onderhoudsachterstanden zijn hierin opgenomen. Voor de begrote investeringsbedragen 2024 wordt verwezen naar de bijlage investeringen.

2. Riolering

Beleidskader

Riolering zorgt voor de afvoer van ons afvalwater, waardoor overlast en risico's voor de volksgezondheid worden beperkt. Gezien het belang van riolering zijn de riolerings- en waterzorgtaken vastgelegd in de Waterwet en de Wet Milieubeheer. Het gemeentelijk beleid geeft invulling aan de zorg voor afvalwater, hemelwater en grondwater en is vastgelegd in het gemeentelijke rioleringsplan (GRP). Het GRP Purmerend en het GRP Beemster zijn geschreven voor de periode 2018-2023. De voorbereidingen voor een integraal water- en rioleringsprogramma (WRP) zijn in gang. Hier wordt samen met de regiogemeenten aan gewerkt.

Kwaliteit

De gemeente Purmerend, het Waterschap (HHNK), PWN en de gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland werken intensief samen bij het invullen van de watertaken. We hebben mede daardoor de verwachte kostenstijging beperkt en de kwaliteit van het beheer verhoogd. Deze samenwerking in de waterketen is eind 2020 verlengd met 10 jaar om samen verder te verbeteren en effectief in te spelen op de vele nieuwe ontwikkelingen.

Onderhoud

Inspectie van riolering vindt plaats nadat de helft van de verwachte levensduur van een riool is verstreken, in de regel bij een ouderdom hoger dan 20 jaar. Door de slechte bodemopbouw is de levensduurverwachting van de gemeentelijke riolering relatief kort, gemiddeld 45 jaar. De frequentie, na 20 jaar, is risico gestuurd en afhankelijk van de functie en het verwachte verloop van de kwaliteit in de tijd. Bij bedrijfskritische onderdelen als afsluiters, persleidingen en vrijvervalleidingen, overstorten en lozingspunten van persleidingen/grote lozers gelden specifieke frequenties. Afgelopen jaren is begonnen met het oppakken van de uitgestelde rioolvervangingen. Komende jaren staan er zowel in Beemster als in Purmerend veel vervangingen in de planning. Daarbij maken we gebruik van verschillende technieken zoals ook het re-linen, waarbij de overlast voor de buurt wordt geminimaliseerd.

Financiën

Om het rioolstelsel in de gemeente te beheren, te vervangen en te verbeteren zijn investeringen noodzakelijk. De kapitaalslasten ten gevolge van deze investeringen, in combinatie met de kapitaalslasten uit het verleden en de exploitatiekosten, leiden tot de totale lasten welke door de rioolheffing gedekt worden. De ramingen in de exploitatie zijn conform de plannen en volledig en reëel opgenomen in de begroting. Voor de begrote investeringsbedragen 2024 wordt verwezen naar de bijlage investeringen. Een jaarlijks saldo tussen de lasten en de baten wordt verrekend met de voorziening gemeentelijke watertaken. Het saldo van de voorziening bedraagt ca 2 miljoen per 1-1-2024. Vanuit de voorziening rioolheffing wordt gestreefd naar een evenwichtig tariefbeleid.

3. Sport

Beleidskader

Kapitaalgoederen die onder het programma sport vallen, zijn het zwembad, de sporthallen, gymzalen en buitensportaccommodaties. De exploitatie, inclusief dagelijks onderhoud, van de sportaccommodaties zijn ondergebracht bij Stichting Spurd. Afspraken zijn vastgelegd in een

exploitatieovereenkomst uit 2008. Deze zal binnenkort worden vernieuwd met nieuwe afspraken en de toevoeging van de buitensportaccommodaties in de Beemster. Voor het beheer en onderhoud van de sportaccommodaties geldt een subsidieregeling.

Kwaliteitsniveau/ Onderhoudsplan

De binnensportaccommodaties worden beoordeeld op basis van de norm NEN 2767. In het beleid worden 5 verschillende conditiescores gehanteerd waarbij 1 een uitstekende conditie is en 5 een zeer slechte conditie. Afhankelijk van de groep waarin de binnensportaccommodaties zijn ingedeeld, dient het aan een minimaal conditieniveau te voldoen. Met de toepassing van deze condities wordt toegezien op de kwaliteit van de sportaccommodaties. In overleg met Stichting Spurd worden jaarlijks de onderhoudsplannen bekeken en vernieuwd. Voor de buitensportaccommodaties zijn eveneens meerjarenonderhoudsplannen opgesteld door Stichting Spurd, welke jaarlijks worden besproken met de gemeente.

Financiën

Grote investeringen voor de binnen- en buitensportaccommodaties worden door Stichting Spurd aangevraagd door een investeringskrediet bij de gemeente. Het planmatig en dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door Stichting Spurd en wordt toegerekend d.m.v. een subsidieregeling.

4. Onderwijs

Beleidskader

De gemeente heeft op grond van de onderwijswetgeving een zorgplicht voor de huisvesting van scholen voor het basis- (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs. Deze zorgplicht is nader uitgewerkt in de 'Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Purmerend 2015' (2015/1156735). In de bijlage van deze verordening wordt de vergoeding van de normbedragen benoemd. De normbedragen en de indexering worden jaarlijks aangepast en vastgesteld. De regeling bevat vrij gedetailleerde 'spelregels' voor de schoolbesturen en het gemeentebestuur op het terrein van de onderwijshuisvesting. In de verordening is bepaald dat schoolbesturen in Purmerend jaarlijks aanvragen kunnen indienen voor huisvestingszaken, waaronder voor nieuwbouw, uitbreiding en eerste inrichting/onderwijsleerpakket. De verordening wordt komend jaar herzien.

Integraal huisvestingsplan onderwijs

In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2021 is inzichtelijk gemaakt welke investeringen in de komende jaren nodig zijn om onderwijshuisvesting op peil te houden. Hierbij wordt zowel rekening gehouden met de (stijgende) leerlingenaantallen als de kwalitatieve eisen die aan schoolgebouwen wordt gesteld. In tegenstelling tot het overige gemeentelijk vastgoed zijn bijna alle schoolgebouwen niet juridisch in eigendom van de gemeente, maar van de schoolbesturen. Het beheer en onderhoud van deze gebouwen is primair de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De schoolbesturen ontvangen hiervoor rechtstreeks middelen van het Rijk. De gemeente blijft verantwoordelijk voor uitbreiding en nieuwbouw van onderwijshuisvesting. Er zijn enkele schoolgebouwen die de gemeente niet heeft overgedragen. Dit zijn gebouwen die een multifunctionele invulling hebben.

Onderhoudsplan

Het onderhoud van de schoolgebouwen en daarmee het opstellen van onderhoudsplannen is de verantwoordelijkheid van schoolbesturen. Uitzondering hierop zijn de gebouwen die niet zijn overgedragen aan de schoolbesturen. Voor deze gebouwen zorgt de gemeente voor een onderhoudsplan.

Verduurzamen

De gemeente wil haar duurzaamheidsdoelstellingen gaan realiseren door ook te investeren in onderzoek energieneutrale maatregelen bij onderwijshuisvesting. Sinds 1 januari 2021 moeten alle nieuwbouwplannen volgens BENG (Bijna energie neutrale gebouwen) worden gerealiseerd conform het IHP.

Financiën

In het IHP worden de plannen voor de onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs in de komende jaren beschreven. Het IHP geeft eveneens inzicht in de financiële ontwikkelingen. Hiervoor wordt verwezen naar de financiële bijlage van het IHP. Daarnaast zijn er ook uitgaven noodzakelijk voor eerste inrichting/onderwijsleerpakket, tijdelijke huisvesting en sloopkosten bij uitbreidings- en nieuwbouwprojecten.

Financiële actualisering en vernieuwing IHP

Het IHP heeft een peildatum en de bouwkostenontwikkeling zorgt ervoor dat deze bedragen niet meer afdoende zijn. Daarnaast is er in de financiële consequenties van het huidige IHP geen rekening gehouden met kostenposten zoals sloop, tijdelijke huisvesting, faseringen. Dit is meegenomen in de financiële actualisatie bij de Voorjaarsnota 2023. De groei en de ontwikkeling van de gemeente vraagt om meer aansluiting van het IHP. Het IHP wordt daarom in zijn geheel herzien en in 2024 aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling.

5. Gemeentelijk vastgoed

Beleidskader

Het beleid betreffende het gemeentelijk vastgoed is vastgelegd in de 'Nota Gemeentelijke Gebouwen Purmerend 2017'. Het gemeentelijk vastgoed wordt beoordeeld op basis van de norm NEN 2767. In het beleid worden 5 verschillende conditiescores gehanteerd waarbij 1 een uitstekende conditie is en 5 een zeer slechte conditie. Afhankelijk van de groep waarin het vastgoed is ingedeeld, dient het aan een minimaal conditieniveau te voldoen. Met de toepassing van deze condities wordt toegezien op de kwaliteit van de gebouwen. Wel is het zo dat bij een eventuele verkoop de opbrengst mogelijk beïnvloed kan worden door een onderhoudsachterstand.

Verduurzamen

We investeren in het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed. Het streven is om te komen tot een label A voor 2030 voor panden die nog niet voldoen aan het A-label. In een aantal gevallen worden deze werkzaamheden gecombineerd met het benodigde onderhoud aan deze panden (bijvoorbeeld het overlagen van de dakbedekking in combinatie met het aanbrengen van zonnepanelen). De aanpak hiervoor is vastgelegd in een memo Verduurzaming Vastgoed. In hoofdlijnen betreft dit een projectgerichte aanpak verduurzaming, verduurzamen van MJOP en opwek duurzame energie.

Onderhoudsplan

Alle objecten die de afgelopen jaren in beheer waren, zijn beoordeeld op hun onderhoudstoestand door middel van een NEN 2767 inspectie, welke is uitgevoerd door een externe partij. Uit deze inspectie is een rapportage opgesteld welke inzicht geeft in de onderhoudsstaat van de objecten. Uit deze rapportage is een Meerjaren Onderhoudsplan voortgekomen welke in kaart brengt waar onderhoud op uitgevoerd moet worden. De kosten van zowel het dagelijks als planmatig onderhoud worden opgenomen in de MJOP. Het saldo van al deze ramingen binnen het MJOP geeft het benodigde onderhoudsbudget voor de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Het onderhoud van de verduurzamingsmaatregelen zal indien nodig, na realisatie van de maatregelen, in de Meerjaren Onderhoudsplanung (MJOP) worden opgenomen. Eens per vier jaar wordt er door een externe partij een herinspectie op basis van NEN 2767 uitgevoerd. Tussentijdse mutaties in de MJOP worden door Vastgoed bijgehouden en verwerkt.

Grondbeleid

Algemeen

De paragraaf grondbeleid is op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een verplicht onderdeel van de meerjarenprogrammabegroting (MJB). In de begroting en verantwoordingscyclus van de gemeente wordt elk jaar een paragraaf grondbeleid opgenomen in zowel de jaarrekening als de meerjarenbegroting. In de meerjarenbegroting heeft de paragraaf de functie van een vooruitblik.

Deze vooruitblik beschrijft tenminste:

1. De visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting.
2. De wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
5. Beleidsuitgangspunten omtrent reserves voor grondexploitatie in relatie tot de risico's die daaraan verbonden zijn.

Actuele ontwikkelingen

Ad 1. en 2. Visie en wijze uitvoering grondbeleid

In september 2019 is in Purmerend de nota grondbeleid vastgesteld. De nota geeft kaders voor de manier waarop invulling wordt gegeven aan het afwegen van belangen, het fasegewijs werken en het creëren van zowel ruimtelijke, financiële als maatschappelijke meerwaarde binnen gebiedsontwikkelingen. Ook is beschreven dat de voorkeursrol van de gemeente bij ontwikkelingen die bijdragen aan de gemeentelijke kerndoelen, het regie-faciliterend grondbeleid is. Daarnaast kan de gemeente, onder een aantal specifieke benoemde voorwaarden, de inzet van actief grondbeleid overwegen.

Ook de gemeente Beemster heeft een nota grondbeleid. Deze is in 2017 door de raad van Beemster vastgesteld. In de nota uit 2017 is beschreven dat op projectniveau een afweging wordt gemaakt aan welke vorm van grondbeleid (actief of faciliterend) invulling wordt gegeven en of, en zo ja hoe, met (een) marktpartij(en) wordt samengewerkt. In een afweging voor de keuze tussen actief en faciliterend grondbeleid weegt in ieder geval mee met welk beleid beter aan (één of meer van) deze prioriteiten invulling kan worden gegeven:

- Bescherming UNESCO werelderfgoed.
- Maatschappelijke betrokkenheid.
- Programmatische toevoeging.
- Kwaliteit publieke ruimte.

- Financieel inverdienvermogen.
- Urgentie.
- Innovatie en duurzaamheid.

Te zien is dat de gemeente na een periode van een voornamelijk faciliterende rol soms ook weer actief grondbeleid overweegt. Dat is bijvoorbeeld te merken aan het vaststellen van nieuwe grondexploitaties, het vestigen van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten (Wvg) of het doen van strategische aankopen.

Met de fusie van de gemeente Purmerend en Beemster als aanjager, maar ook door een benodigde evaluatie van de bestaande nota's grondbeleid is een actualisatie van het grondbeleid nodig. In 2022 is opdracht verleend om de bestaande nota's grondbeleid te evalueren om zo te komen tot een nieuwe nota grondbeleid. De huidige Purmerendse nota grondbeleid dient daarvoor als basis, waarbij in de nieuwe nota grondbeleid de Beemster waarden ook duidelijk naar voren komen.

Ad 3. 4. en 5. Vooruitblik Grondexploitaties

De gemeente Purmerend kent in aanvulling op de begroting en de jaarrekening het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG). Het MPG is een rapportage waarmee informatie wordt gegeven over de voortgang van gebiedsontwikkelingen binnen Purmerend. Dit betreft zowel de eigen gemeentelijke grondexploitaties (actief grondbeleid) als de ontwikkeling van private plannen (faciliterend grondbeleid). In het MPG wordt teruggekeken op het afgelopen jaar, maar ook vooruitgekeken naar de komende jaren.

Op 29 juni 2023 is het MPG 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. In dat MPG is onder andere een overzicht van de resultaatverwachting van de grondexploitaties opgenomen. Ook is inzicht gegeven in de tussentijdse winstneming. Onderstaande overzicht laat van de lopende grondexploitaties onder andere het verwachte eindresultaat op basis van een netto contante waarde (NCW) en de eindwaarde die correspondeert met de looptijd zien.

Projecten (in € mln.)	Looptijd	Boekwaarde (31-12-2022)	Resultaat 2023 (NCW)	Resultaat 2022 (NCW)	Verschil resultaat (NCW)
Positieve grexen:					
Baanstee Noord	2030	-€ 16,52	€ 43,80	€ 35,07	€ 8,74
Kop West	2025	€ 5,95	€ 3,20	€ 3,64	-€ 0,44
Steltloper 8	2024	-€ 0,05	€ 0,86	€ 0,86	-€ 0,00
Verzetslaan	2024	-€ 0,25	€ 0,46	€ 0,45	€ 0,02
Subtotaal positieve grexen		-€ 10,87	€ 48,32	€ 40,01	€ 8,31
Negatieve grexen:					
BOL	2026	-€ 1,88	-€ 1,35	-€ 0,64	-€ 0,71
Wheermolen Oost	2034	-€ 3,27	-€ 2,90	-€ 2,69	-€ 0,21
Subtotaal negatieve grexen		-€ 5,16	-€ 4,25	-€ 3,32	-€ 0,93
Totaal		-€ 16,02	€ 44,07	€ 36,69	€ 7,38

Het bedrag dat jaarlijks als tussentijdse winst wordt genomen volgt uit BBV-regelgeving over de rekenmethodiek, de eindwaarde van de geactualiseerde grondexploitaties en de in kaart gebrachte risico's. De winstneming kan van jaar tot jaar sterk variëren. Er worden geen tussentijdse winstnemingen vanuit de grondexploitaties in de jaarschijven van de begroting opgenomen. De winstneming wordt ieder jaar, gelijk met de actualisatie van de grondexploitaties, het MPG en de jaarrekening vastgesteld en verantwoord.

In onderstaande tabel is de winstneming over de grondexploitaties inzichtelijk gemaakt. Deze tabel is gelijk aan degene die in het MPG 2023 is terug te vinden.

Tussentijdse winstneming (in € mln)	Eindwaarde	Project specifieke risico's	Percentage winst neming	Genomen winst t/m 2021	Winstneming 2022
Baanstee Noord	€ 51,32	€ 2,92	28%	€ 7,38	€ 6,25
BOL	-€ 1,46	€ 0,42	0%	€ -	€ -
Brantjesstraat	€ 0,56	€ -	100%	€ 0,03	€ 0,54
Kop West	€ 3,39	€ 0,09	85%	€ 2,67	€ 0,16
Steltloper 8	€ 0,89	€ -	0%	€ -	€ -
Verzetslaan	€ 0,48	€ -	0%	€ -	€ -
Wheermolen Oost	-€ 3,68	€ 5,07	0%	€	€ -
Totaal				€ 10,07	€ 6,94

Het basis uitgangspunt is dat de (tussentijdse) winstneming 50/50 verdeeld wordt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserve gronden. De bestemmingsreserve gronden is vanwege diverse redenen ingesteld. Zo komt hieruit bijvoorbeeld de dekking voor verliesgevend grondexploitaties. Maar de bestemmingsreserve gronden is ook ingesteld voor het faciliteren van (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen of daarmee samenhangende verkenningen. In die context dekt deze reserve plankosten bij zowel actief als faciliterend grondbeleid, wanneer we deze uitgaven niet kunnen terugverdienen middels verkoop of kostenverhaal.

Met de vaststelling van de jaarrekening 2022 is besloten eenmalig af te wijken van de reguliere 50/50 verdeling, en de volledige 100% (€ 3,47 miljoen) van de tussentijdse winstneming toe te voegen aan de bestemmingsreserve gronden. De achterliggende gedachte hierbij was dat de komende jaren de toevoegingen aan de bestemmingsreserve gronden minimaal zal zijn, terwijl er wel onttrekkingen gedaan worden. De beperkte toevoeging aan deze bestemmingsreserve heeft vooral te maken met een beperkt verdienvermogen van de Baanstee noord voor de komende jaren. Dit is een direct gevolg van de - inmiddels landelijke - problematiek rondom de levering van stroom. De uitgifte van kavels loopt daardoor vertraging op, wat ook een effect heeft op de tussentijdse winstneming.

Sinds 2011 heeft de gemeente een samenwerking met BPD Ontwikkeling in de vorm van de V.O.F. De Beemster Compagnie. Gezamenlijk doel is gestalte te geven aan de nieuwbouwonwikkelingen in Zuidoostbeemster (De Nieuwe Tuinderij) en in Middenbeemster (De Keyser). Deze ontwikkelingen betreffen vanuit de oorspronkelijk gesloten overeenkomst een volledig koopprogramma. In de afgelopen jaren zijn echter ook in overleg met elkaar sociale huur-

en koopwoningen gerealiseerd.

De Beemster Compagnie is een V.O.F. waarbij zowel de gemeente als BPD Ontwikkeling 50% eigenaar is. Ook winsten en verliezen worden in deze verdeling genomen. De gemeente mag deze winsten pas nemen bij uitkering ervan door de VOF. Voor deze ontwikkelingen wordt ieder jaar, samen met het MPG, een actualisatie van de grondexploitaties aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

In de geactualiseerde grondexploitatie per 1-1-2023 zijn de volgende verwachte resultaten gepresenteerd:

Projecten (in € mln)	NCW	Eindwaarde
De nieuwe Tuinderij	€ 4,65	€ 4,66
De Keyser	€ 2,19	€ 2,21
Totaal	€ 6,84	€ 6,87

Omgevingswet/Omgevingsvisie

In de afgelopen jaren is een stelselherziening voor het omgevingsrecht in voorbereiding genomen. De Omgevingswet (Ow) vormt daar een onderdeel van. De daadwerkelijke invoering van de Omgevingswet is enkele keren uitgesteld. Huidige planning is dat de wet op 1 januari 2024 in werking zal treden.

Nota GKP

In augustus 2022 heeft het college een geactualiseerde nota GKP vastgesteld. In de nota GKP zijn de kaders en randvoorwaarden rondom het gebiedsoverstijgend kostenverhaal vastgelegd. Tegelijkertijd zijn voor verschillende gebieden zogenaamde 'Aanvullingsbesluiten' vastgesteld of geactualiseerd. In de aanvullingsbesluiten wordt binnen een afgebakend plan-/projectgebied het gebiedseigen kostenverhaal vastgelegd. Afhankelijk van de locatie waar een ontwikkeling plaatsvindt kan het voorkomen dat de gemeente zowel een bijdrage conform de nota GPK als een bijdrage uit het aanvullingsbesluit vraagt. Met deze actualisatie zijn de kostenverhaalsbijdragen die de gemeente van ontwikkelende partijen verlangt substantieel omhoog gegaan. De verhoogde tarieven zijn direct te relateren aan de woningbouwambities en de (publieke) investeringsopgave die daaraan gekoppeld is. In de praktijk zal blijken in hoeverre de projecten deze verhoogde tarieven kunnen dragen.

Macro-economische ontwikkelingen

De economische ontwikkelingen in Metropoolregio Amsterdam zijn op steeds meer terreinen een groeiend perspectief voor Purmerend. Wel heeft onder andere de stijgende rente, waaronder de hypotheekrente effect op de vastgoedmarkten. De forse stijging van woningprijzen is afgeremd. Wel zijn de bouwkosten momenteel nog relatief hoog. De combinatie van beide – onzekere opbrengsten versus hoge bouwkosten – leidt ertoe dat de financiële haalbaarheid van bouwprojecten fors onder druk staat. Dit spanningsveld wordt ook gesignaleerd door de rijksoverheid. Er is daarom bijvoorbeeld een Start Bouw Impuls (SBI) subsidieregeling in ontwikkeling. Doel daarvan is de woningbouwproductie niet stil te laten vallen door de huidige marktomstandigheden. De huidige marktsituatie kan ook effect hebben op de

gemeentelijke grondexploitaties. De effecten hiervan worden nauwgezet gevolg en verwerkt in de grondexploitaties.

Actualiteiten gebiedsontwikkelingen

Op veel plekken in Purmerend wordt hard gewerkt aan het realiseren van nieuwe woningen en andere functies. Zo wordt nog steeds gewerkt aan de visievorming van de Oostflank van Purmerend. En ook wordt gesproken met partijen om voortgang in het Wagenweggebied te houden. De belangrijkste ontwikkeling de komende jaren betreft het Waterlandkwartier met een omvangrijk hoogstedelijk programma. Voor het Waterlandkwartier zijn in 2023 een kwaliteitsplan en grondexploitatie vastgesteld om de transformatieopgave tot uitvoering te kunnen brengen. Hierin wordt de richting geschetst welke kant het gebied op zal transformeren. Vanwege het risicoprofiel wordt er scherp op de financiën gestuurd. Voor de beoogde transformatie van bedrijventerrein de Koog is een gebiedsvisie vastgesteld, is een kostenverhaalsregime in de vorm van een Aanvullingsbesluit vastgesteld en is op strategische plekken het WVG gevestigd. Ook in de Beemster wordt na vaststelling van de dorspontwikkelingsvisies op verschillende plekken gewerkt aan de concrete invulling van de ontwikkellocaties. De marktomstandigheden van de ontwikkelingen zijn door de gestegen bouwkosten en de beperktere financieringsmogelijkheden van consumenten duidelijk anders dan in de afgelopen jaren. Geprobeerd wordt daar zo flexibel mogelijk op in te spelen door voortgang en de ruimtelijke kwaliteit van de ontwikkelingen te borgen en waar mogelijk te stimuleren en subsidies aan te vragen.

Financiering

Algemeen

De treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de wijzigingen in de bestaande leningenportefeuilles (onder meer door vervroegde aflossingen, herfinanciering, herbeleggingen, renteaanpassingen en dergelijke). Het treasurybeleid is primair gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door maatregelen te treffen zodat de organisatie financierbaar blijft. Voor de renterisico's en risico's uit financiële posities treffen we beheersmaatregelen (vermijden, spreiden). We gaan in de uitwerking verder dan de wettelijke kaders.

Kaders en beleid

Expliciet zijn de doelstellingen gericht op het versterken van de financierings- en vermogenspositie. Wij trachten de rentekosten van de totale portefeuille te minimaliseren. Daar zit een grens aan. De renterisiconorm mag niet worden overschreden en het gebruik van kortlopende leningen is beperkt tot de kasgeldnorm. De genoemde doelstellingen wijken niet af van vorige jaren.

De financieringsmiddelen van de gemeente worden uitsluitend ingezet voor de uitoefening van de publieke taak. Het tot nu toe gehanteerde beleid bij de gemeente is om de financiering met externe financieringsmiddelen (kort- en langlopende leningen) in ieder geval zoveel mogelijk te beperken, door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken. Dit beleid zal worden voortgezet.

De Financieringsovereenkomst (Krediet- en Depotarrangement) met de N.V. Bank voor de Nederlandse Gemeenten (BNG) biedt voldoende mogelijkheden om eventuele tijdelijke financieringstekorten en eventueel -overschotten tegen een zo gunstig mogelijk rentepercentage aan te trekken c.q. uit te zetten.

In de paragraaf Weerstandsvermogen vindt u de geprognosticeerde meerjarenbalans terug. Hieruit is af te leiden dat Purmerend voor alle jaren een financieringsbehoefte heeft. Bij de financiering van deze schuld wordt eerst gekeken naar de kasgeldlimiet om vervolgens te bepalen welk deel kort en lang moet worden gefinancierd. Hierbij is het uitgangspunt dat de netto vlottende schuld niet boven de kasgeldlimiet uitkomt.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is de Wet verplicht schatkistbankieren van kracht. Voor decentrale overheden betekent dit, dat zij verplicht zijn om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (het totaal aan positieve saldi op bankrekeningen dat gemeenten voor het betalingsverkeer aanhouden),

of te wel uit te lenen aan het Rijk. Om te kunnen schatkistbankieren is een rekening-courant tussen de gemeente en de staat afgesloten. Het is toegestaan een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden (drempelbedrag).

De hoogte van het drempelbedrag voor schatkistbankieren is 2% van het begrotingstotaal van Purmerend (2024: begrotingstotaal € 327 miljoen, drempelbedrag is dan € 6,5 miljoen) met een minimum van € 1 miljoen.

Rentemethodiek en renteresultaat

De toerekening van de rentelasten doen we volgens de rente-omslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt 'omgeslagen' over het geheel van de investeringen. De rentelasten zijn het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de renteopbrengsten van overtollige middelen.

Met de rente-omslagmethode rekenen we de rentelasten volgens de stand van de investeringen toe aan de taakvelden in de programmabegroting. We gaan ervan uit dat de gehanteerde omslagrente een reëel percentage is. Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan 0,5%, moeten we de gehanteerde omslagrente aanpassen.

In onderstaand schema wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening (bedragen x € 1.000).

	Begroting 2024	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		7.178
3b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering		-135
Saldo rentelasten en rentebaten		7.043
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-413	
c2. Projectfinanciering **) (RCW/Wooncompagnie)	-8	
c3. Projectfinanciering doorverstrekte leningen (RCW/Wooncompagnie)	8	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-413	
d1. Rente over het eigen vermogen	-	
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-	
Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente	1,48%	6.630
e. *) De werkelijk aan taakvelden (inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	1,25%	5.613
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	-0,21%	-1.017

*) De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De verwachte boekwaarde van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari 2024 bedraagt ruim € 449,2 miljoen.

**) Onder projectfinanciering wordt verstaan: het aantrekken van externe financiering voor een specifiek project. Financiering met eigen vermogen wordt niet aangemerkt als projectfinanciering.

Er moet extern een lening zijn aangetrokken om het betreffende project te kunnen financieren. In het geval van projectfinanciering wordt inderdaad de voor die aangetrokken lening geldende rente toegerekend aan het betreffende project. Dit kan een ander percentage zijn dan aan andere projecten wordt toegerekend op basis van de omslagrente.

Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast, afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

We zien momenteel dat de rente enigszins stabiliseert op de kapitaalmarkt, maar dat het inflatiethema de komende tijd actueel blijft. Met het oog op de thans hoge inflatiecijfers verwachten wij dat de rente nog verder omhoog zal gaan. De verwachting is dat de gemiddelde rente over de opgenomen langlopende leningen in 2027 zal uitkomen op circa 2,54%. De verwachting is dat de komende jaren het renteomslagpercentage omhoog zal moeten worden bijgesteld. In de Voorjaarsnota 2024 wordt hier nader op terug gekomen.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De Wet Fido geeft twee concrete richtlijnen voor gemeenten voor het beheersen van renterisico's. Het gaat daarbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar.

Kasgeldlimiet

Aan de totale omvang van de gemiddelde netto vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) per kwartaal wordt door de Wet Fido een maximum gesteld, ook wel de kasgeldlimiet genoemd. De netto vlottende schuld mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Hiermee wordt voorkomen dat het totaal aan korte schulden van een gemeente bepaalde grenzen overschrijdt.

De kasgeldlimiet is thans vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. Het begrotingstotaal bedraagt in 2024 € 327 miljoen. De kasgeldlimiet bedraagt dan voor het jaar 2024 € 27,8 miljoen. Het gevoerde beleid is om de kasgeldlimiet maximaal te benutten, zodat optimaal gebruik gemaakt wordt van de lagere korte rente. De renteverwachting vanuit de BNG is wel dat korte rente duurder wordt dan de lange rente. In geen geval wordt de limiet onnodig overschreden.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal per jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen) afgelost (en hergefinancierd) kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Indien de jaarlijks te herfinancieren bedragen onder deze norm blijven, is er sprake van een beheerste en overzienbare situatie (renterisiconorm blijft ruim onder de 20%). Naar verwachting is dit in onze gemeente de komende vier jaren het geval.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Renteherziening op vaste schuld o/g (1a)	0	0	0	0
Renteherziening op vaste schuld u/g (1b)	0	0	0	0
2. Renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	-	-	-	-
Nieuw aangetrokken vaste schuld (3a)	115.641	60.653	17.066	37.725
Nieuw verstrekte lange leningen (3b)	0	0	0	0
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a -/- 3b)	115.641	60.653	17.066	37.725
Betaalde aflossingen (5)	35.423	21.084	25.321	22.929
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	35.423	21.084	25.321	22.929
7. Renterisico op de vaste schuld (2+6)	35.423	21.084	17.066	22.929
8. Renterisiconorm	65.457	70.675	77.761	68.404
9a. Ruimte onder renterisiconorm (8 -/- 7)	30.034	49.591	60.695	45.475
9b. Overschrijding renterisiconorm (7 -/- 8)	-	-	-	-
10. Berekening renterisiconorm:				
11. Stand van het begrotingstotaal per 1 januari	327.285	353.374	388.806	342.022
12. Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (11 x 12) / minimum € 2,5 miljoen	65.457	70.675	77.761	68.404
Huidig risicopercentage	10%	4%	4%	3%

EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De begroting van de gemeente Purmerend is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting. Er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Hieronder worden de EMU-saldi gepresenteerd zoals ze nu zijn verwerkt voor 2024-2027. Voor de jaren 2023 en 2024 wordt de referentiewaarde overschreden en voor de jaren 2025 en 2026 blijven we onder de referentiewaarde. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat hieruit geen knelpunten voortvloeien.

	2024	2025	2026	2027
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (conform artikel 17 van het BBV)	5.022	8.381	3.202	566
2. (-) Mutatie (im-)materiële vaste activa	69.380	71.364	44.356	24.826
3. (+) Mutatie voorzieningen	-2.635	-1.055	-396	542
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	13.309	-14.301	-35.811	-805
5. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im-)materiële vaste activa	-	-	-	-
EMU-saldi	-80.303	-49.737	-5.739	-22.913
EMU-saldi referentiewaarde	-9.393	-9.581	-9.772	-9.968

Economie, financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Economische vooruitzichten

We zien dat de Nederlandse economie zich sterk herstelt na de coronacrisis. Dit zien we terug in een sterke groei van de consumptie, verloop vrije besparingen, sterke stijging dienstenprijzen en lonen die aantrekken. De prognose voor 2024 laat een gematigde economische groei zien door:

- Lagere energieprijzen (olie/gas);
- Sterke stijging lonen;
- Verder verkrapping monetair beleid om de inflatie onder controle te krijgen.

De BNG geeft de volgende prognose voor de economie:

% jaar op jaar	2022	2023	2024
Nederland			
Economische groei	4,5	1,4	1,9
Inflatie (doelstelling ECB 2%)	11,6	4,3	3,4
Eurozone			
Economische groei	3,5	1,0	1,3
Inflatie	8,4	5,5	3,0

De onzekerheden blijven nog aanhouden door:

- Onrust in het bankwezen. Oorzaken zijn de snelle rentestijging, managementproblemen en een tekortschietend toezicht bij met name kleine banken in Amerika (geen stresstesten).
- Monetair beleid. Als de banken de rente gaan verlagen staat dat niet in verhouding tot de (hoge) inflatie. Verwachting is eerder dat de rente zal oplopen.
- Verloop oorlog in Oekraïne.
- Knelpunten op de woningmarkt (bouwkosten, lagere financieringscapaciteit kopers).
- Onduidelijkheid over regeringsbeleid door demissionaire regering.

Financieringsbehoefte

Om eventuele ongewenste renterisico's af te dekken is het van belang om te weten wanneer eventueel een vaste geldlening moet worden aangetrokken en voor welk bedrag.

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte wordt gebruik gemaakt van een liquiditeitsplanning. Deze planning geeft een voortschrijdend inzicht van de verwachte liquiditeitsontwikkeling voor het lopende jaar en vier jaar vooruit. Veel informatie over de in deze planning opgenomen verwachte inkomsten en uitgaven wordt uit de (meerjaren)begroting gehaald. Deze verwachtingen laten zich vertalen naar geldstromen. Daarnaast wordt uitgegaan van een meerjarige financierings- en investeringsprognose. Niet alle baten en lasten uit de begroting leiden tot uitgaven en inkomsten: denk hierbij aan interne verrekeningen, afschrijvingen en dotaties/onttrekkingen aan reserves en voorzieningen.

De berekening van de financieringsbehoefte (financieringstekort of -overschot) geeft slechts indicatief aan of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk wordt. De uiteindelijke financieringsbehoefte voor de (begrotings-)jaren 2024-2027 wordt vooral bepaald door het tempo waarin voorgenomen investeringen worden gerealiseerd (voor 2024 € 106,7 miljoen), de herfinanciering van bestaande leningen, de mutaties binnen de bouwgrondexploitaties en de inzet van reserves en voorzieningen. Rekening houdend met bovenstaande financieringsbehoefte en benutting van het maximale kasgeldlimiet, kan de leningenportefeuille oplopen naar ruim € 419 miljoen in 2027. Voor de jaarlijkse verhoging van de opgenomen leningen wordt rekening gehouden met een rentevisie door enerzijds een financieringsmix aan te houden door het verloop van de leningenportefeuille in lijn te laten lopen met de looptijden van de investeringen met het aantrekken van lineaire leningen (gebaseerd op gemiddelde afschrijvingstermijn van 20 jaar) en anderzijds een renterisicobuffer aan te houden door de rente jaar op jaar licht te laten stijgen (+0,1%). De rentepercentages voor de komende vier jaar zijn gebaseerd op de tarieven van de BNG. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe en vanwege risicobeheersing is een opslag gehanteerd bovenop de BNG tarieven.

Leningenportefeuille

- Indien nodig wordt voor een tijdelijk financieringstekort kort geld (looptijd < 1 jaar) opgenomen;
- Het aantrekken van één of meer vaste langlopende geldleningen (looptijd > 1 jaar) in 2024 hangt, evenals in voorgaande jaren, met name sterk af van de financiering van de voorgenomen investeringen, de herfinanciering bestaande leningen en de mutaties binnen de bouwgrondexploitaties;
- De verwachte stand van de leningenportefeuille per 31 december 2024 bedraagt € 379 miljoen. Dit is inclusief de te verwachten aan te trekken leningen van in totaal € 118 miljoen in 2024.

Het verwachte verloop van de leningenportefeuille is als volgt:

Jaar (bedragen x 1.000)	2024	2025	2026	2027
Stand leningen 01-01	293.086	373.305	412.874	404.619
Aflossingen	-35.423	-21.084	-25.321	-22.929
Nieuw aan te trekken leningen	115.641	60.653	17.066	37.725
Stand leningen 31-12	373.305	412.874	404.619	419.415
Gemiddelde rente	1,45%	2,20%	2,46%	2,54%

Overzicht verwacht verloop leningenportefeuille begrotingsjaar 2024:

Opbouw (bedragen in miljoenen euro's)	Stand 01-01-2024	Gemiddelde rente	Aflossing 2024	Stand 31-12-2024
A. Algemene dienst	291,3	1,459%	35,3	371,6
B. Woningbouw (totaal)	1,8	0,150%	0,1	1,7
Totaal	293,1	1,450%	35,4	373,3

Toelichting:

Ad A. De leningenportefeuille algemeen bestaat voornamelijk uit leningen met een jaarlijkse nominale aflossing of met een aflossing ineens aan het einde van de looptijd (zogenaamde fixe leningen). De leningportefeuille algemeen bedraagt per 31 december 2024 € 371,6 miljoen. Deze leningen zijn aangetrokken met een gemiddeld rentepercentage van 1,45%. De aflossingsverplichting in 2024 bedraagt € 35,3 miljoen. In oktober 2024 vindt er een aflossing plaats van een fixe lening van € 20 miljoen bij de BNG.

Ad B. De leningenportefeuille woningbouw bedraagt per 31 december 2024 € 1,7 miljoen. Deze (laatste) geldlening is aangetrokken ter financiering van woningbouwprojecten en is doorverstrekt aan de woningbouwcorporatie. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt 0,15%. De aflossingsverplichting in 2024 bedraagt € 0,1 miljoen. De laatste aflossing van deze lening vindt plaats in 2040.

Garantstellingen Stadsverwarming (SVP)

De gemeente staat als 100% aandeelhouder garant voor de verplichtingen van SVP. In het verleden was er, naast het ingebrachte eigen vermogen, sprake van een mix van aan Stadsverwarming verstrekte geldleningen en door de gemeente gegarandeerde geldleningen. De gemeente Purmerend is 100% aandeelhouder van Stadsverwarming Holding BV (SVP). SVP Holding had eind 2022 een bedrag van € 108 miljoen langlopende schuld. Deze schuld is door de gemeente geleend (€ 8 miljoen) of van een borgstelling (€ 100 miljoen) voorzien. In 2023 is de laatste verstrekte geldlening van € 8 miljoen afgelost. De SVP heeft voor de komende jaren een berekening gemaakt van de benodigde financiering. Dit leningplafond van € 65 miljoen voor de periode 2020-2024 is vastgesteld door de raad (besluit 1513241). In verband met het niet doorgaan van de bouw van de BWC2 en de technische problemen die in februari 2023 op de biowarmtecentrale van SVP wordt de door SVP benodigde financieringsprognose op verzoek van de aandeelhouder herzien. SVP zal een nieuwe prognose aanleveren waaruit de financieringsbehoefte en de bijbehorende investeringsdoelen blijken voor de periode 2023-2026. Dit leningplafond zal door het college, in het derde kwartaal 2023, voor wensen en bedenkingen worden voorgelegd aan de raad.

WSW achtervangovereenkomst

Woningcorporaties trekken leningen aan bij geldverstrekkers (onder andere BNG, NWB) om het bouwen en onderhouden van sociale huurwoningen te financieren. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staat hiervoor borg. Dit betekent dat de betalingsverplichtingen (rente en aflossing) van de lening overgenomen worden, mocht de corporatie daar zelf niet meer aan kunnen voldoen. Door borg te staan voor leningen kunnen woningcorporaties goedkoper leningen

aantrekken. In het geval van een aanspraak zijn er verschillende buffers. Pas als deze onvoldoende zijn, wordt een beroep gedaan op het Rijk en gemeenten als achtervanger om renteloze leningen te verstrekken. Rijk en gemeenten staan elk voor 50% in de achtervang bij het WSW. Het risico voor de achtervangers is beperkt. Tot nu toe heeft WSW daar nooit een beroep op gedaan.

Koersrisico

Het koersrisico is het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. Door gebruik te maken van die instrumenten voor de kortlopende uitzettingen die zijn toegestaan (zoals daggeld en rekening courant), zal het te lopen koersrisico minimaal zijn. Langlopende uitzettingen uit hoofde van de treasury functie zullen naar verwachting niet plaatsvinden. Voor het verstrekken van geldleningen en garantstellingen uit hoofde van de publieke functie, zullen zich naar verwachting geen bijzondere risico's voordoen.

Risicoanalyse

Ten aanzien van de rentekosten en -baten wordt er in de meerjarenbegroting geen bijzonder risico gelopen. De aflopende renteopbrengsten door aflossingen van de aan de woningcorporatie en Stadsverwarming verstrekte leningen, zijn structureel ingepast. Verder maakt Purmerend geen gebruik van financiële derivaten bij het aantrekken van financiering.

Bedrijfsvoering

Algemeen

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering verstaan we het scheppen van voorwaarden en het bieden van ondersteuning voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. Dit gebeurt op meerdere vakgebieden, zoals Juridische Zaken, ICT, Financiën en Control, Personeel en Organisatie en meer. Deze functies staan ten dienste van de zorg voor en de dienstverlening aan onze inwoners. Het is nodig dat deze ondersteuning aansluit bij de behoefte. Daarom stemt Bedrijfsvoering haar aanbod af met de teams die diensten leveren aan de inwoners en bedrijven. Die wensen kunnen echter niet onbegrensd zijn. De grenzen liggen in wat de organisatie aankan. Elke activiteit in de gemeente heeft zijn consequenties voor onze organisatie en daarmee ook voor Bedrijfsvoering. Daarover meer hieronder in het stukje Personeel en Organisatie. Ook is het belangrijk om te realiseren dat Bedrijfsvoering niet alleen toeleverancier is aan de andere domeinen. Bedrijfsvoering heeft ook eigen taken die rechtstreeks met onze inwoners te maken hebben, Programma 1 Dienstverlening en Programma 8 Veiligheid gaan daarover. Voorbeelden daarbij zijn het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen bij Burgerzaken, of het bestrijden van ondermijning of het organiseren van activiteiten om jeugd op het rechte spoor te houden.

Personeel en organisatie

De groei van de gemeente is steeds meer zichtbaar. Als je een rondje door Purmerend en Beemster fietst zie je de verschillende bouwprojecten die in ontwikkeling zijn. Bouwkranen steken boven de huizen uit. Deze groei kunnen we ook in de organisatie voelen. We merken dat we als organisatie steeds meer diverse werkzaamheden krijgen en ook de hoeveelheid werk blijft toenemen. Om uitvoering te kunnen geven aan het collegeprogramma en de ambities voor de gemeente is het belangrijk dat we de juiste mensen aan onze organisatie weten te binden en te behouden. Daarnaast is het nodig om in de snel veranderende wereld onze huidige medewerkers op te leiden en ervoor te zorgen dat zij het werk, nu en in de toekomst, kunnen blijven uitvoeren. Ook groeien we als organisatie. Dit is nodig omdat de werkdruk (en het ziekteverzuim) onder medewerkers toeneemt door de toename van het werk door decentralisatie (vanuit het Rijk en de politie), door het grote aantal projecten en de groei van de gemeente.

We merken dat de arbeidsmarkt krap is, zeker voor specialistische functies vraagt het veel inzet en creativiteit om de juiste mensen te vinden. Zo zijn we een eigen studio aan het inrichten in het gemeentehuis om echte en aansprekende video's, foto's en podcasts te maken voor zowel het werven van nieuwe mensen als voor het informeren van onze medewerkers over Purmerendse ontwikkelingen en ter inspiratie voor de Purmerendse manier van werken. In 2022 hebben we 150 nieuwe medewerkers aangenomen en ook in 2023 hebben we veel nieuwe medewerkers aan ons weten te binden. Hieruit kunnen we opmaken dat onze extra inzet op de arbeidsmarkt effect heeft.

Aan de andere kant zien we ook dat medewerkers die nog maar kort in dienst zijn de organisatie weer verlaten. We hebben als organisatie onderzocht waarom deze medewerkers uit dienst gaan. Dat zit onder andere in verschillende verwachtingen over en weer en in de begeleiding in het werk van nieuwe medewerkers.

Alle nieuwe medewerkers volgen het gemeente brede introductieprogramma en krijgen hierdoor de basis mee van de Purmerendse manier van werken en wat nodig is om in Purmerend te kunnen werken. Alleen door de hoge werkdruk is er niet altijd de juiste begeleiding in het werk zelf voor de nieuwe medewerker. We gaan kijken of we medewerkers aan elkaar kunnen koppelen en gepaste opleidingsprogramma's kunnen ontwikkelen voor teams of medewerkers met vergelijkbare functies. Hierbij staat onze Purmerendse werkwijze centraal. Het komende jaar gaan we als organisatie hier meer op inzetten. Als we medewerkers langer in de organisatie kunnen behouden scheelt dat werk aan de voorkant bij het werven en selecteren.

Om medewerkers te kunnen behouden en om te blijven concurreren op de arbeidsmarkt is het belangrijk dat onze (primaire) arbeidsvoorwaarden passend zijn bij het werk en de markt. Sollicitanten haken steeds vaker af op de arbeidsvoorwaarden die we bieden. Veel van onze arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd in de cao gemeenten. Denk aan de salarisschalen, verlof en toelagen. De arbeidsvoorwaarde waar we als gemeente zelf regelruimte in hebben is de reiskostenvergoeding. Met de mobiliteitsvisie, de opening van de stadhuis parkeergarage en de uitbreiding van het betaald parkeren gebied veranderen de parkeermogelijkheden voor onze medewerkers in het centrum. Om concurrerend te blijven is het belangrijk dat het gemeentehuis ook bereikbaar en betaalbaar blijft voor onze collega's die niet op de fiets of met het OV naar het werk kunnen komen. Om onze medewerkers te behouden en aantrekkelijk te blijven voor nieuwe medewerkers gaan we kijken naar de reiskostenregeling. De verwachting is dat met een nieuwe reiskostenregeling de personeelskosten in 2024 zullen toenemen.

Juridische zaken

Privacy

Privacy gaat in eerste instantie over het beschermen van onze persoonsgegevens. Sinds mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. Daarnaast is sinds 2019 de Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing geworden op de boa's in dienst van de gemeente. Hiermee heeft de bescherming van persoonsgegevens en politiegegevens een nog grotere rol gekregen binnen de organisatie. Het komende jaar blijft privacy door maatschappelijke vraagstukken en de steeds verder gaande digitalisering een belangrijk onderwerp, en dit vraagt van de organisatie ook steeds meer expertise. We zetten verder in op het ontwikkelen op beleid rondom camera's. Ook geven we extra aandacht aan de Wpg zodat we verder uitvoering kunnen geven aan het plan van aanpak Wpg.

Ook in 2024 worden er door de organisatie nieuwe applicaties aangeschaft. Vanuit privacy zijn we hier nauw bij betrokken en werken we zoveel mogelijk vanuit Privacy by Design: aan de voorkant meedenken over het zo privacy vriendelijk mogelijk inrichten van applicaties. We stellen aan de leverancier eisen op het gebied van gegevensverwerking en sluiten verwerkersovereenkomsten.

Voor risicovolle processen voeren we een data protection impact assessment (DPIA) uit. Persoonsgegevens veilig houden kunnen we niet alleen. Daarvoor hebben we de hele organisatie nodig. Om die reden brengen we, ook in 2024, het onderwerp privacy onder de aandacht van alle medewerkers. Dit doen we door (soms ludieke) communicatieacties en het aanstellen en scherp houden van onze privacy ambassadeurs. Zo blijven we samen scherp op het onderwerp privacy en wat dit betekent voor alle verschillende functies binnen onze organisatie.

Financiën en control

Wij staan voor een helder en betrouwbaar financieel beheer en planning & control. We gaan daarom de komende jaren verder met procesverbetering, waaronder digitalisering en automatisering om adequaat te kunnen sturen op beleid en financiën.

Financiële functie

Belangrijk is dat de financiële functie aansluit op de wensen en behoeften van bestuur en organisatie. Dit vraagt om: sluiten de systemen nog aan op de gewenste ontwikkelingen, kunnen we efficiënter rapporteren, hebben we de financiën van de groeiopgave goed in beeld. Veel aandacht zal ook gaan naar de bemensing van de financiële functies. Dit is uiterst lastig omdat er sowieso krapte is, maar ook omdat we in een dynamische groeiopgave zitten die specifieke kennis en kunde vraagt (denk aan fiscaliteit, projectcontrol, grondexploitaties). De afgelopen jaren zijn goede resultaten behaald met het zelf opleiden van deskundige lokaal betrokken medewerkers; die lijn willen we voortzetten.

Brede control

De opgaven van Purmerend vragen om een integrale benadering. In 2023 is er gestart met de implementatie van een nieuw financieel pakket. Het pakket is zoveel mogelijk geïntegreerd waar we gaan voldoen aan de huidige wetgeving en verbeteringen kunnen aanbrengen om zo efficiënt mogelijk te rapporteren. Tevens gaat onze aandacht uit naar de opzet en verbetering van de planning- en controlcyclus en de daaruit voortvloeiende documenten waarbij beleid en financiën samenkomen. Daarmee wordt een bredere control mogelijk. Financiën en control gaan zich bij de doorontwikkeling meer richten op het geven van integraal advies. Ook zet ze stappen om de vakspecifieke controldisciplines meer te betrekken bij de advisering over risico's en beheersmaatregelen die verbonden zijn aan de doelen en ambities in de begroting. De focus bij advies ligt op het rechtmatig, efficiënt, effectief en beheerst realiseren van doelen. We verbeteren de uitwisseling van vakkennis en expertise door periodiek afstemmingsmomenten te organiseren. Zo dragen de adviezen bij aan de kwaliteit van de besluitvorming, sturing, beheersing en verantwoording van de organisatie.

Digitalisering, automatisering en doorontwikkeling financiële sturing en advies

We moeten kunnen vertrouwen op een financiële administratie die foutloos is en overzichtelijke informatie levert. We richten ons de komende jaren op digitalisering en automatisering van handmatige werkzaamheden. Door verdergaande automatiseringsmogelijkheden zal deze ontwikkeling zich voortzetten. In 2024 kunnen we gebruik maken van een nieuw financieel systeem, inclusief een vernieuwde begrotingsmodule en een contractmanagementsysteem.

Inkomende en uitgaande facturen

In ons betaalsysteem zijn alle leveranciers aangemerkt om per direct te betalen als de factuur juist is. Wij hanteren dus een betaaltermijn van 0 dagen. Het betalingsgedrag van de gemeente wordt beoordeeld aan de hand van het aantal dagen dat de leverancier moet wachten op bijschrijving van het gefactureerde bedrag. De gemiddelde betalingstermijn van de gemeente bedraagt 25 dagen. In individuele gevallen is er sprake van termijnoverschrijding. Het beleid is erop gericht om de individuele overschrijdingen terug te dringen. Met de implementatie van een nieuw financieel systeem zullen we ook meer aandacht vragen voor de verplichtingenadministratie die dan ook meer inzicht geeft in de financiële situatie.

Fiscaliteit

Van belang is dat we kunnen laten zien dat onze fiscale beheersing op een voldoende niveau zit. Met onder meer steekproefsgewijze controles tonen we met een redelijke mate van zekerheid aan dat de ingediende belastingaangiften juist zijn. Hiermee voorkomen we verrassingen en geven we uitvoering aan het convenant Horizontaal Toezicht (HT) dat we met de Belastingdienst hebben gesloten. Eind 2020 is er een einde gekomen aan het oude HT en is er een nieuw Doorontwikkeld Horizontaal Toezicht (DHT) gepubliceerd. Dit nieuwe DHT is voor minder belastingplichtigen toegankelijk omdat de criteria voor deelname zijn verhoogd. Tevens komen er veel meer verplichtingen aan de kant van de belastingplichtigen om in DHT te komen en te blijven. Die verplichtingen zien we met name bij de diverse verplichtingen op het gebied van tax control en zelf monitoring die met de Belastingdienst moeten worden gedeeld. Doel van DHT is om veel meer werk bij belastingplichtigen zelf neer te leggen en capaciteit vrij te spelen om weer meer te gaan controleren bij belastingplichtigen zonder DHT. We zijn met de Belastingdienst in gesprek om te kijken wat dit voor ons als gemeente betekent en in hoeverre wij hier adequaat invulling aan kunnen geven. Eén van de eisen is dat de belastingplichtige een tax control framework (TCF) opstelt en implementeert.

WOZ

De WOZ-waarde is in 2023 op zijn hoogtepunt, wat ruim 16 % meer is dan vorig jaar. Dat heeft ook in Purmerend geleid tot een verdubbeling van het aantal bezwaren tegen de vastgestelde WOZ-waarde. (3300 bezwaren in 2023, 1500 bezwaren in 2022). Bezwaren werden ook dit jaar voor meer dan de helft ingediend door de commerciële WOZ-bureaus. Een zorgelijke ontwikkeling is dat bewoners hun bezwaar indienen via een Woo verzoek. Omdat bezwaren voor 31 december van het lopende jaar moeten worden afgehandeld is fors ingehuurd. In 2024 zal in afstemming met de Waarderingskamer en de VNG onderzocht moeten worden op welke wijze de afhandeling van bezwaren versneld kan worden door o.a. automatisering. In 2024 zullen de WOZ-waardes naar verwachting licht dalen.

Informatievoorziening

De digitalisering van onze gemeente is een onomkeerbaar proces. De samenleving verandert snel en digitaal steeds verder. Innovaties en technische ontwikkelingen dienen zich voortdurend aan. Daarnaast spelen er wettelijke verplichtingen, zoals onder meer de Omgevingswet, de Wet open overheid, de huidige en de nieuwe archiefwet en het reeds bestaande Tijdelijke Besluit Digitale Toegankelijke overheid. Deze hebben allemaal tot doel inwoners vroegtijdige toegang te geven tot informatie, die veilig, begrijpelijk, transparant en toegankelijk is.

Het team Informatievoorziening wordt ingericht om alle ontwikkelingen in goede banen te leiden en de informatiehuishouding toekomstbestendig in te richten voor de organisatie. Er wordt ingezet op een duidelijke visie en beleid om de kansen die de digitalisering ons biedt optimaal te benutten en daarmee verder te ontwikkelen op het vergroten van de kennis en mogelijkheden die dit de organisatie biedt.

Informatiebeveiliging

NIS2

Sinds 2016 is in de Europese Unie de NIS-richtlijn (*Network and Information Systems*) van kracht. Deze richtte zich vooral op de beveiliging van kritieke infrastructuur.

De gecombineerde maatschappelijke impact van verstoringen neemt steeds verder toe doordat ICT steeds meer is verweven met bedrijfsprocessen, en doordat organisaties onderling steeds meer met elkaar verweven raken in ketenprocessen. Dit is een aanleiding geweest om de oorspronkelijke NIS-richtlijn op te frissen en qua scope flink uit te breiden tot wat de NIS2-richtlijn is gaan heten.

De NIS2-richtlijn is sinds 16 januari 2023 in de EU van kracht. Lidstaten moeten deze richtlijn uiterlijk in oktober 2024 hebben omgezet in lokale wetgeving. In Nederland gaat deze wet NIB2 heten (Netwerk- en Informatiebeveiliging).

Het is duidelijk dat deze wet voor de informatiebeveiliging van gemeenten flinke gevolgen zal gaan krijgen. Er moeten op landelijk niveau echter nog veel besluiten genomen worden, waardoor over de praktische invulling en consequenties op dit moment nog weinig gezegd kan worden.

Wel kunnen contouren van de impact van deze nieuwe wet worden geschetst:

- Beveiliging van technische automatisering (zoals verkeersregelinstallaties, camera's, brugbediening) moet passende aandacht gaan krijgen. Dit is tot nu toe een onderbelicht domein geweest
- Ministeries hebben taken gedelegeerd aan gemeenten. De ministers zullen zich ook over deze gedelegeerde taken moeten verantwoorden. De verwachting is dat hiervoor verantwoordingskaders zullen worden opgelegd waaraan de gemeente moet voldoen. Mogelijk heeft de gemeente dit weer bij andere partijen ondergebracht (bijvoorbeeld GGD voor volksgezondheid) waardoor hier veel interactie met derde partijen nodig kan zijn.
- Er zal veel meer aandacht gegeven moeten worden aan beveiliging waar de gemeente taken niet zelf uitvoert (uitbesteed aan leveranciers, verbonden partijen, werk in ketens). Hiervoor zijn nog geen normen gesteld, maar de gemeente moet straks wel aan deze normen voldoen. Dit zal in contracten nog niet zijn opgenomen. Hier kan veel interactie met derde partijen nodig zijn.
- De BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) wordt een wettelijke verplichting. Het huidige volwassenheidsniveau van informatiebeveiliging zit op niveau 2 of iets daarboven, het wordt waarschijnlijk raadzaam om in te gaan zetten op volwassenheidsniveau 3. Hiervoor zal de organisatie dan op dit aspect moeten worden versterkt.

De verwachting is dat rond het vierde kwartaal 2023 meer duidelijk zal zijn over de consequenties van deze richtlijn, mogelijk leidend tot een claim bij de komende Voorjaarsnota.

ENSIA

Het Gemeentelijk InformatiebeveiligingsBeleid (GIBB) toont de kaders en verantwoordelijkheden waarbinnen de gemeente de informatiebeveiliging inricht en onderhoudt. Daarbij geldt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als leidend normenkader en hier zijn de '10 bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging' aan toegevoegd. De informatiebeveiliging draagt actief bij aan de vereisten voor een veilige verwerking van persoonsgegevens (waaronder AVG en Wpg) waarbij security by design wordt toegepast. Verantwoording over de stand van de informatiebeveiliging wordt jaarlijks afgelegd middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

ICT

De inzet van ICT blijft een cruciale rol houden in de uitvoering van onze taken en het functioneren van de gemeente. De maatschappelijke en ruimtelijke opgaven in de gemeente en onze organisatie zijn nauw verbonden met vraagstukken op het gebied van informatiemanagement. We zien dat de maatschappij, en daarmee ook onze organisatie, steeds 'ICT-intensiever' wordt. De bedrijfsprocessen leunen sterk op een correcte werking van IT, waarbij we de focus leggen op goede inrichting van de architectuur en daarnaast meer ontwikkelen op de noodzakelijke cybersecurity maatregelen. Het ontwikkelen van een systeem waarmee we de ICT-omgeving kunnen monitoren en tijdig de juiste acties kunnen uitvoeren is hierin een belangrijke stap. Maar ook de voorbereidende werkzaamheden voor de Omgevingswet, het digitaal samenwerken en het dagelijks beheren van de diverse applicaties maakt dat de focus van ICT zich breder ontwikkelt.

Digitaal samenwerken

Bij de genoemde groei van de digitalisering blijft de wens om digitaal samen te werken voortbestaan. Het werken voor de gemeente blijft voor de teams ICT en Informatievoorziening voorop staan en daarmee het optimaal ondersteunen van de teams en medewerkers. Hiervoor is het plaats- en tijdonafhankelijk werken voor medewerkers onderling, maar ook in combinatie met onze inwoners en (keten)partners een cruciaal speerpunt. De juiste toepassing van bestaande applicaties, maar ook implementatie van nieuwe tools kunnen hier aan bijdragen. Op dit punt komen ICT en Informatievoorziening bij elkaar om een goed afgestemde informatievoorziening te laten corresponderen met een bijbehorend en blijvend te ontwikkelen applicatielandschap en vice versa. Vanuit ICT blijven we ons richten op een stabiel en veilig digitaal netwerk, goed functionerende generieke ICT-voorzieningen (hardware en software) en een hoog niveau van gebruikersondersteuning. In overleg met onze domeinen stellen we prioriteiten in de uitvoering van het ICT-projectenportfolio en dragen we daarmee bij aan onze gemeentelijke programma's en projecten. Dit gaat samen met de ontwikkeling van visie en beleid op het gebied van informatievoorziening, waarmee beide teams naast elkaar borgen dat goede afgewogen keuzes worden gemaakt, die passen binnen het totaal pallet aan ontwikkelingen, wensen, wetgeving en mogelijkheden.

De ontwikkeling naar een informatiesamenleving biedt kansen en uitdagingen voor de gemeente en de organisatie. Kansen om onze dienstverlening te verbeteren, transparantie en vertrouwen te vergroten en maatschappelijke uitdagingen op te pakken. Daarbij vragen inwoners en ondernemers om het vormgeven en borgen van goede randvoorwaarden voor de omgang met de groeiende hoeveelheid data en digitale voorzieningen in de 'slimme gemeente'. Samen komen we tot

efficiënte en effectieve digitale oplossingen, met voldoende aandacht voor publieke waarden als veiligheid, toegankelijkheid, privacy en gelijke behandeling.

Datalab, onderzoek en statistiek

Vanuit het Datalab en Beleidsonderzoek & Informatiemanagement (B&I) blijven we datageïnspireerd werken ondersteunen. Data geeft inzicht en kan onze maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken ondersteunen. De (technische) ontwikkelingen op het gebied van data helpen ons om onze collega's en inwoners nog beter te ondersteunen. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkelingen rond 3D en Digital Twin (digitale tweeling) waarbij een virtuele representatie wordt gemaakt van de gemeente met inbegrip van fysieke objecten, processen, relaties en gedrag. Maar ook aan Datawarehousing waarbij data uit verschillende systemen in één database wordt opgeslagen om snel en efficiënt op vraagstukken vanuit de organisatie te kunnen reageren. We werken daarbij ook aan de wijze waarop we data presenteren aan collega's en inwoners, bijvoorbeeld in een dashboard, rapport of geografische kaart (Atlas). De data in Atlas wordt voorzien van metadata. Metadata zijn data over data, bijvoorbeeld hoe actueel zijn de data, wie is de gegevenseigenaar, wat is de bron etc. Met metadata kan de gebruiker van de data deze op de juiste wijze interpreteren.

Facilitair

De groei van de gemeente en de daarmee samenhangende groei van de organisatie zorgt reeds voor uitdagingen in onze huisvesting en dat zal blijven toenemen. De verwachting is dat wij in 2024 moeten uitbreiden in ruimte (een deel van de derde etage) en voorzieningen (belcellen, spreekkamers, vergaderruimtes). In 2023 starten wij een onderzoek welke moet leiden tot een advies over herinrichting van de teams over de beschikbare ruimtes, eventuele verbouwing en aanschaf van middelen.

Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als volgt gedefinieerd: 'Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft.'

Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente neemt namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaats, of stemt namens de gemeente.

Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald op de gemeente.

Privaatrechtelijke organisaties kunnen deelnemingen in stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. Bij publiekrechtelijke organisaties gaat het om gemeenschappelijke regelingen. Purmerend kent op dit moment 6 gemeenschappelijke regelingen en 5 deelnemingen in vennootschappen.

Visie op verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties die taken uitvoeren die de gemeente niet alleen kan. Omdat de omvang, de taken en de organisatievorm per verbonden partij verschillen, kan dit in de praktijk niet op een eenduidige manier georganiseerd worden. Of de gemeente Purmerend samenwerkt, in welke vorm en onder welke voorwaarden, wordt daarom per situatie afzonderlijk beoordeeld.

De gemeente Purmerend vindt het van belang dat zij voldoende sturingsmogelijkheden heeft ten aanzien van een verbonden partij om de belangen als gemeente te kunnen bewaken. Deze sturingsmogelijkheden zijn er in de vorm van goede en tijdige informatieverstrekking richting de gemeenteraad en door bepaalde beleidsstukken ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Daarnaast neemt het college een actieve houding aan als het gaat over het informeren van de raad.

De verbonden partijen - gemeente Purmerend

Publiekrechtelijke organisaties

Gemeenschappelijke regelingen:

1. GGD Zaanstreek-Waterland
2. Werkom
3. Omgevingsdienst IJmond
4. Vervoerregio Amsterdam
5. Veiligheidsregio Zaanstreek- Waterland
6. Recreatieschap Twiske-Waterland
7. Waterlands Archief

Privaatrechtelijke organisaties

Vennootschappen en coöperaties:

1. Stadsverwarming Purmerend (SVP)
2. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
3. Huisvuilcentrale (HVC)
4. Alliander
5. V.O.F. De Beemster Compagnie
6. InWest Regio B.V.

Publiekrechtelijke organisaties

1. GGD Zaanstreek Waterland	
Vestigingsplaats	Zaanstad
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling - openbaar lichaam
Algemene informatie	De GGD Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband van 7 gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en is gestart per 1 september 2016. De GGD voert op meerdere gebieden van de preventieve gezondheidszorg taken uit. Dit betreft zowel wettelijke taken, zoals infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitors en Jeugdgezondheidszorg, als niet wettelijke taken.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans
Programma	Samenleving
Openbaar belang	GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop, met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Een lid van het Algemeen Bestuur (AB) heeft in de vergadering van het AB één stem. In die gevallen waarin Zaanstad en Purmerend zwaarwegende bezwaren hebben tegen een voorstel en met het oog daarop tegenstemmen, leidt die tegenstem tot verwerping van het voorstel. Het voorgaande is niet van toepassing op het voorstel tot vaststelling van de begroting respectievelijk de jaarrekening van de GGD. Wethouder Rotgans is lid van het AB en het DB.

Zeggenschap	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van het Algemeen Bestuur (AB) heeft één stem. Dat betekent een stemrecht van 14,3%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 908.849	€ 1.060.820
	Vreemd Vermogen	€ 11.195.250	€ 11.092.583
	Begroot financieel resultaat 2023		€ 0
	Deelnemersbijdrage/ dividend 2024		€ 4.623.363
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Het Algemeen Bestuur van GGD Zaanstreek-Waterland heeft in 2020 besloten te komen tot een toekomstbestendige GGD met een daarbij passende inrichting van de organisatie en samenwerking. In het traject GGD 3.0 is daaraan het afgelopen jaar gewerkt langs drie sporen: financiën, regiovisie en governance. Bij de start van GGD 3.0 werd geconstateerd dat een gedeelde regionale visie en daarmee een bepaalde mate van gezamenlijkheid in richting gemist werd. Besloten werd te komen tot een regionale visie. Gemeenten en de GGD werken samen om uitwerking van GGD 3.0 vorm te geven, waarbinnen op een toekomstbestendige wijze invulling – zowel inhoudelijk als financieel – wordt gegeven aan het gewenste niveau van publieke gezondheidszorg. Verwachting is dat in de zomer 2023 de uitwerking van GGD 3.0 vastgesteld wordt in de begroting 2024 van de GGD.		
Risico's	- De decentralisaties leiden tot meer verscheidenheid in (de uitvoering van) beleidskeuzes bij de deelnemende gemeenten op gebieden als participatie en (jeugd)gezondheidszorg. Wanneer de behoeften of verwachtingen van de gemeenten in de GR uiteen gaan lopen als het gaat over dienstverlening en bekostiging, maar slechts gestuurd kan worden met elkaar, dan kan een bestuurlijk spanningsveld ontstaan. Het risico is dat geen vorm gevonden wordt om ruimte te bieden aan het eigen beleid van de deelnemende gemeenten en dat de dienstverlening van de GGD aan de inwoners van Purmerend niet in overeenstemming is met de wens van het bestuur. - De GGD is eigen risicodragers voor de WW. In 2016 is het AB geadviseerd over dit risico en heeft besloten geen aparte stichting in het leven te roepen om risico's af te wentelen, ook omdat de deelnemende gemeenten een fatsoenlijk personeelsbeleid willen voeren. WW-risico's die voortkomen uit het beëindigen van projecten worden via contractafspraken afgedekt. In essentie betekent dit dat het WW-risico terecht komt bij de gemeente die de taak bij de GGD weghaalt. - Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD die een bedreiging vormen voor de Volksgezondheid zoals infectieziekten (Corona) of rampenbestrijding.		

2. Werkom	
Vestigingsplaats	Purmerend
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Algemene informatie	Ten uitvoering van de taken in het kader van de Participatiewet (PW) en Wet sociale werkvoorziening (Wsw) hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad Werkom opgericht in 2018.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans
Programma	Samenleving

Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is getroffen voor het uitvoeren van de taken van de colleges voortkomend uit of samenhangend met de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening.		
Bestuurlijk belang	Per 1 januari 2018 hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad samen het Participatiebedrijf opgericht om effectiever te zijn in de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet.		
Zeggenschap	Stemverhouding gemeenten Zaanstad en Purmerend beide 50%		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	1.606.534	1.591.449
	Vreemd Vermogen	5.356.211	5.126.263
	Begroot financieel resultaat 2024		0
	Deelnemersbijdrage/ dividend 2024		8.938.301
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Arbeidsmarktontwikkelingen Steeds zichtbaarder wordt dat een voorziening als Werkom nodig is en blijft om kansen te bieden voor mensen die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. De coronacrisis heeft laten zien, dat een groep inwoners kwetsbaar is op de arbeidsmarkt en bij een economische disruptie risico loopt om uit te vallen op de arbeidsmarkt. Voor een organisatie als Werkom is het cruciaal dat ze een vermogen ontwikkelt om een passend leer- en ontwikkelaanbod te bieden dat de kandidaten in staat stelt te bewegen naar dat deel van de arbeidsmarkt waar duurzame baankansen zijn. Voor de gemeente, als eigenaar en opdrachtgever, is het van belang inzicht te houden voor welke groep mensen een voorziening als Werkom de meeste toegevoegde waarde heeft. Beleidsherijking participatiewet: In de kadernota 2024 van Werkom wordt de ontwikkeling geschetst m.b.t. het financiële tekort dat ontstaat door de gestage uitstroom van de Wsw'ers. In 2022 hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad gekozen voor het scenario waarin Werkom de autonome ontwikkeling volgt; uitstroom van mensen met een Wsw-indicatie, mensen met een beschut werk indicatie stromen in. Echter de laatste groep laat een lagere inzetbaarheid en arbeidsproductiviteit zien. Ook is de instroom in aantallen lager dan de uitstroom. Effect is dat de interne (beschutte) werkomgeving de komende jaren zal krimpen. Tegen deze achtergrond zullen er maatregelen genomen gaan worden. In 2023 is er een strategische agenda voor de komende jaren gemaakt.		
Risico's	Het risicoprofiel is hoog. De financiële bijdrage van de gemeente is fors. Een negatief resultaat komt voor 2/3 t.l.v. gemeente Zaanstad en voor 1/3 t.l.v. gemeente Purmerend. Risicoanalyse: De governance van Werkom is dual. De gemeente stuurt als eigenaar van de organisatie, maar ook als opdrachtgever. Om die rollen duidelijk te scheiden, is ervoor gekozen de rol van eigenaar bij de wethouder financiën neer te leggen. De rol van opdrachtgever ligt bij de vakwethouder, zijnde de portefeuillehouder Werk en Inkomen. Dat heeft als consequentie dat de risicobeheersing ook dual is en dat verschillende aspecten van risico en beheersing onder de verantwoording van de verschillende rollen vallen. De rollen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Het beoogd effect wordt het best gerealiseerd met een goed samenspel tussen deze beide wethouders. * Eigenaarsrol: Vanuit de eigenaarsrol wordt gestuurd op een meerjarig sluitende begroting. * Opdrachtgeversrol: De opdrachtgeversrol wordt gestuurd vanuit de dienstverleningsovereenkomst. In de periodieke voortgangsgesprekken over participatie wordt met Werkom gesproken over o.a. instroom, uitstroom,		

doorlooptijden, klanttevredenheid en de mogelijkheden voor bijsturing. Ook wordt casuïstiek besproken, de regionale en landelijke ontwikkelingen komen ook aan bod.

* Samenspel rollen: De wisselwerking tussen de eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol is belangrijk. Signalen vanuit de voortgangsgesprekken worden meegenomen in de eigenaarsrol. Dit samenspel wordt ambtelijk en bestuurlijk georganiseerd door een goede overlegstructuur.

Risico's

In de eerste jaren ging de aandacht aan naar inrichtings- en beheersrisico's, nu zien we dat Werkom een volgende stap in de ontwikkeling moet zetten. Een stap die gaat over de verdere uitvoering van het gekozen beleidsscenario. Hierbij zijn de aanbevelingen uit het Berenschot rapport van belang. Hoe transformeert Werkom naar een modern leerwerkbedrijf dat inclusieve arbeid biedt en waar ruimte is voor het ontwikkelgedeelte?

Werkom opereert in een complexe omgeving. Dat is op zichzelf al een risico. De ingebouwde beheersmaatregelen zijn nog steeds passend; wel is duidelijk dat het perspectief op die risico's verschuift. In de begroting van Werkom zijn volgens de BBV-voorschriften, in de risicoparagraaf expliciete risico's benoemd:

- * Omzetverlies door structurele afname SW-populatie
- * De mogelijkheden tot de acquisitie van nieuwe opdrachten zijn beperkt. (balans tussen de het aanbod en mogelijkheden voor de desbetreffende doelgroepen moet gevonden worden)
- * Inzet nieuwe doelgroepen genereren minder opbrengsten
- * Blijvende alertheid op privacy en informatiebeveiliging

3. Omgevingsdienst IJmond			
Vestigingsplaats	Beverwijk		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Algemene informatie	Omgevingsdienst IJmond (hierna: ODIJ) werkt voor en met veertien gemeenten en provincie Noord-Holland aan een gezonde, veilige leefomgeving. Het huidige takenpakket van ODIJ is divers en verschilt per gemeente. ODIJ ondersteunt en adviseert inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen. Het is een organisatie van circa 120 medewerkers en het werkgebied beslaat ruim 10.000 bedrijven en circa 560.000 inwoners. ODIJ werkt vanuit twee locaties: Beverwijk en Wormer.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger		
Programma	o4. Milieu		
Openbaar belang	ODIJ voert namens en vóór veertien gemeenten en de provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van milieutoezicht en handhaving. De medewerkers van ODIJ ondersteunen en adviseren inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen. De omgevingsdienst is verplicht in de vorm van een GR georganiseerd.		
Bestuurlijk belang	Purmerend is lid van het Algemeen Bestuur.		
Zeggenschap	Bij stemming heeft ieder van de leden van het algemeen bestuur één stem. Voor het nemen van een besluit geldt een gewogen stemverhouding op basis van de jaarlijkse financiële bijdrage.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 546.322	€ 486.700
	Vreemd Vermogen	€ 9.033.548	€ 8.981.315
	Begroot financieel resultaat 2023	€ 1	€ 0
	Deelnemersbijdrage/ dividend 2024	€ 305.959	€ 405.603
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	- Bevoegdheid bodemtaken verschuiven van provincie naar gemeenten. Veel van deze taken vallen onder het basistakenpakket en zullen door ODIJ worden uitgevoerd. De bijdrage van de gemeente Purmerend aan de GR is gebaseerd op de uitvoering van alleen de basistaken en zal in 2023 €305.959,- bedragen. Dit is inclusief de uitvoering van de over te dragen bodemtaken vanuit de provincie naar de gemeente. - Begrip 'inrichting' verdwijnt en wordt vervangen door milieubelastende activiteit. Dit heeft gevolgen voor het basistakenpakket. - De provincie heeft een breed gedragen Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven gesloten met alle 46 gemeenten. Het ondertekenenmoment vond plaats op 27 januari 2022. In het akkoord staan afspraken over een gezamenlijk ambitieniveau, kaders voor een toezichtwerkwijze en gezamenlijke monitoring en inzet van middelen. Het akkoord biedt voor ODIJ kansen om meer in te zetten op energiebesparing bij bedrijven. Dit doet ODIJ door middel van gerichte communicatie, stimulering en een toezichttraject.		
Risico's	De basistaken zijn door alle deelnemers ingebracht in de gemeenschappelijke regeling (GR). Een aantal deelnemers heeft de plustaken met dienstverleningsovereenkomsten bij ODIJ ondergebracht. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet verandert het basistakenpakket. Het is de verwachting dat in 2024 het basistakenpakket onder de Omgevingswet van toepassing is. In 2023 gaat ODIJ met alle gemeenten die dit betreft in gesprek over de inbreng van deze taken in onze GR. Voor de dienstverleningsovereenkomst (plustaken voormalig Beemster) is afgesproken deze taken te continueren door ODIJ t/m 31 december 2023 i.v.m. de Omgevingswet. Er volgt nog een nieuw besluit over uitvoering van de plustaken vanaf 2024.		

4. Vervoerregio Amsterdam			
Vestigingsplaats	Amsterdam		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Algemene informatie	De Vervoerregio is een samenwerkingsverband van veertien gemeenten op het gebied van verkeer en openbaar vervoer. Om op een goede manier te overleggen en besluiten te nemen zijn er diverse (bestuurs)vormen van overleg: de regioraad, het dagelijks bestuur, portefeuillehoudersoverleggen en commissies.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. C. Lageveen		
Programma	05. Bereikbaarheid		
Openbaar belang	De Vervoerregio Amsterdam zet zich in voor een optimale bereikbaarheid van de Amsterdamse regio. Als regisseur van het regionale verkeer en vervoer dragen zij bij aan goede verbindingen tussen bestemmingen, zodat mensen zich per openbaar vervoer, fiets of auto snel, veilig en comfortabel kunnen verplaatsen.		
Bestuurlijk belang	Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Vervoerregio Amsterdam bestaat uit drie leden: een wethouder verkeer en vervoer uit Zaanstreek-Waterland, Amstelland-Meerlanden en Amsterdam. De voorzitter is gekozen door de DB-leden. Het DB vergadert eens per drie weken. De Regioraad, het belangrijkste bestuursorgaan van de Vervoerregio, telt 51 leden. De besturen van de betrokken gemeenten kiezen zelf hun vertegenwoordigers, veelal leden uit de eigen raad. Vanuit Purmerend zitten 5 gemeenteraadsleden in de regioraad. De Regioraad en het Dagelijks Bestuur worden geadviseerd vanuit de portefeuillehoudersoverleggen, waar de vakwethouders van de veertien gemeenten in vertegenwoordigd zijn. Burgemeesters en wethouders van de vervoerregiogemeenten voeren een aantal keren per jaar overleg met elkaar. De Vervoerregio Amsterdam kent twee portefeuillehoudersoverleggen Verkeer en Vervoer en Algemene Zaken.		
Zeggenschap	9,8%		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd Vermogen	€ 126.726.040	€ 149.614.444
	Begroot financieel resultaat 2023	€ 0	€ 0
	Deelnemersbijdrage/ dividend 2024	€ 0	€ 0
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De Vervoerregio ziet de investeringen in mobiliteit toenemen in de regio omdat veel gemeenten bezig zijn met gebiedsontwikkeling. Bijvoorbeeld extra woningen zorgen voor extra reisbewegingen. Daarom wil de Vervoerregio graag meedenken over de gebiedsontwikkelingen in haar gebied. Door slim na te denken over waar je wat bouwt, kan de investeringsvraag in mobiliteit mogelijk beperkt worden. En kan de inhoud aansluiten op de agenda van de Vervoerregio.		
Risico's	- De reizigersaantallen in het Amsterdamse OV zijn de laatste jaren gestaag gegroeid. Daardoor dreigde het OV-systeem op steeds meer plekken tegen capaciteitsgrenzen aan te lopen. Door COVID-19 is daarin een trendbreuk ontstaan. Er is sprake van krimp. Het zal een flinke tijd duren voordat het aantal reizigers weer op het niveau van 2019 is. - Als gevolg van onvoldoende prijscompensatie in uit de Brede Doeluitkering verkeer en vervoer (BDU) wordt het budget in reële termen krappere, prijzen stijgen harder dan indexaties. Hierdoor kan het huidige niveau van dienstverlening dalen, waardoor minder projecten doorgang kunnen vinden.		

5. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland			
Vestigingsplaats	Zaandam		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling -openbaar lichaam		
Algemene informatie	Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's draagt het college van B&W de volgende taken en bevoegdheden over aan de veiligheidsregio: • Het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises. • Het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald. • Het adviseren van het college van Burgemeester en Wethouders over de taak brandveiligheid. • Het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. • Het instellen en in stand houden van een brandweer. • Het instellen en in stand houden van een GHOR. • Het voorzien in de meldkamerfunctie. • Het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel. • Het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij sommige van bovengenoemde taken.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mevr. E. van Selm		
Programma	Veiligheid		
Openbaar belang	Het openbare belang is het voorkomen van of aanpakken van crisis scenario's op een regionale schaal waarbij veiligheid interregionaal gelijk is.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) wordt gevormd door de burgermeesters van de zeven deelnemende gemeenten. Elk lid van het AB heeft één stem (zijnde 14,3%). Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit een drietal leden. Het DB is bevoegd tot een aantal wettelijke taken, onder andere op het gebied van het benoemen, schorsen en ontslaan van sleutel-functionarissen. De rol van het DB is met name gericht op het procedureel voorbereiden van de vergaderingen van het AB.		
Zeggenschap	Elk lid van het Algemeen Bestuur (AD) heeft één stem, wat gelijk staat aan 14,3%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 691.000	€ 691.000
	Vreemd Vermogen	€ 19.399.000	€ 19.749.000
	Begroot financieel resultaat 2023	€0	
	Deelnemersbijdrage/ dividend 2024		€ 8.852.532
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Beleidsinhoudelijke ontwikkelingen: • Opstellen beleidsplan 2025-2028 • Versterking crisisbeheersing • Samen sterker: Veiligheidsregio Zaanstreek - Waterland en GGD • Positie vrijwilligers en brede toekomstige beschouwing brandweezorg • Informatievoorziening		
Risico's	De verandering van de positie van de vrijwilliger door de Wnra alsmede een veranderende samenleving geeft als risico dat de positie van de vrijwilliger minder aantrekkelijk of gewenst is. Ondanks dat de brandweer al stappen heeft gezet		

binnen de brede toekomstige beschouwing brandweer, blijft dit wel een punt van aandacht. Daarnaast is het besluit genomen dat de GGD en de veiligheidsregio beide gebruik gaan maken van het pand aan het Prins Bernhardplein te Zaandam. Naast de voordelen, blijven er altijd (financiële) risico's die goed gemonitord moeten worden.

6. Recreatieschap Twiske-Waterland			
Vestigingsplaats	Oostzaan		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling - openbaar lichaam		
Algemene informatie	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: • Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; • Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; • Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger		
Programma	Economie		
Openbaar belang	Het recreatieschap Twiske-Waterland heeft als doel het besturen en beheren van het recreatiegebied. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.		
Bestuurlijk belang	Jaarlijks kan de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennisnemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.		
Zeggenschap	Besluiten over financiële jaarstukken met betrekking tot de participantenbijdrage vinden plaats op basis van een gewogen stemrecht waarbij de gemeente Purmerend 4 van de 27 stemmen (14,8%) heeft. Indien de besluitvorming in het algemeen bestuur gaat over het overige beleid en de uitvoering van het programma heeft de gemeente Purmerend 7 van de 39 stemmen (17,9%).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 4.922.627	€ 5.091.543
	Vreemd Vermogen	€ 281.835	€ 264.473
	Begroot financieel resultaat 2023	€ -309.955	€ -190.922
	Deelnemersbijdrage/dividend 2024	€ 187.757	€ 203.153
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Het Recreatieschap Twiske-Waterland: • Stelde in 2020 een vierjarig ambitiedocument vast met daaraan gekoppeld een Uitvoeringsprogramma. Dit Ambitiedocument gaat in op de beleidsdoelstellingen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en beoogt realisatie daarvan op de eigen taakvelden. Het Uitvoeringsprogramma		

	benoemt projecten in 2024 en plaatst de uitvoering in de tijd en gaat in op voorbereiding, participatie en financiering. • Begeleidt evenementen en het ontwikkelen van routes en locaties; • Draagt met haar beheer en onderhoud bewust bij aan biodiversiteit en verleent medewerking aan participatie in onderhoud en projecten voor zelfbeheer. • Zorgt voor structureel (financieel) evenwicht. • Zorgt voor een aantrekkelijke recreatieomgeving met veilige en begaanbare voorzieningen. • Werkt mee aan het effectueren van de nieuwe governancestructuur. • Werkt samen met haar erfpachtgevers aan een duurzame toekomst van de recreatiegebieden.
Risico's	• Natuurlijke risico's: natuurbrand, stormrisico's, eikenprocessierups, dierenziektes, boomziektes etc. • Maatschappelijke risico's: vandalisme, veranderende maatschappelijke perceptie, uitvoeringsproblemen m.b.t. handhaving. • Financiële risico's: een deel van de inkomsten haalt het recreatieschap uit verhuur van het terrein voor festivals. De gemeente Oostzaan heeft, tegenstrijdig aan de schapsvisie waar zij ook deelnemer in is, aangegeven minder festivals te willen organiseren. • Ambigue wet- en regelgeving: verwarring rondom milieuwetgeving (PAS en PFAS) en de provinciale omgevingsverordening werken remmend op de activiteiten in Twiske-Waterland. Afgezien van de onduidelijke regelgeving worden de regels ook alternatief geïnterpreteerd door verschillende factoren. • Juridische kosten rondom WOB-procedures.

7. Waterlands Archief	
Vestigingsplaats	Purmerend
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Algemene informatie	Het Waterlands Archief (WA) is een samenwerkingsverband van vijf gemeenten in de regio Waterland op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en opgericht in 1979 als Streekarchief Waterland. In 2003 werd de naam gewijzigd in het WA. De deelnemende gemeenten zijn Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend, Waterland en Wormerland. De belangrijkste doelstelling van het WA is het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van procesgebonden overheidsinformatie. De wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief. Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort: • Toezicht op tijdige overdracht van de gemeentelijke archieven en op de kwaliteit van de archiefvorming bij de aangesloten gemeenten en acquisitie van particuliere archieven die een aanvulling vormen op de collectie. • Beheer van de archieven en deze toegankelijk maken door inventarisatie en indexering. • Toezicht houden op de niet-overgebrachte archieven door middel van inspecties op het informatie- en archiefbeheer van de vijf gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mevr. E. van Selm
Programma	Bestuur & concern
Openbaar belang	Beschikbaar stellen van de collectie aan een zo breed mogelijk publiek in de studiezaal, via website en door educatie en voorlichting. Sinds 2003 werkt het WA structureel samen met de Bibliotheek Waterland om het publieksbereik te vergroten. Archief en bibliotheek verzorgen samen een educatief aanbod voor scholieren en organisaties van evenementen en lezingen. Ook is er structurele

	samenwerking met omringende archiefdiensten, historische verenigingen en musea en met onderwijsinstellingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit vijf leden, inclusief de voorzitter. De colleges van de deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden ieder één lid aan. Een stemming is alleen geldig indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet op grond van lid 2 of anderszins van deelneming aan de stemming moet of heeft onthouden, daaraan heeft deelgenomen. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt meerderheid van stemmen vereist van hen die een stem hebben uitgebracht, voor zover de regeling niet anders bepaalt. Staken de stemmen dan beslist de stem van de voorzitter. Alle leden van het bestuur hebben ieder één stem. De burgemeester van Purmerend is voorzitter van het Dagelijks bestuur.		
Zeggenschap	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van het Bestuur heeft één stem, zijnde 20%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 89.545	€ 96.403
	Vreemd Vermogen	€ 54.260	€ 277.961
	Financieel resultaat 2023	€ 24.110	
	Deelnemersbijdrage/ dividend 2024		€ 769.342
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De belangrijkste in gang gezette ontwikkelingen die in 2024 worden voortgezet zijn: • Organiseren van cursussen, workshops, lezingen, evenementen, exposities en een jaarlijkse publieksdag. De nieuwe studiezaal zal gaan dienen als ontmoetingspunt voor bezoekers. • De sociale mediakanalen en waterlandopdekaart.nl worden verder uitgebouwd. • Publiceren van (wetenschappelijk) verantwoorde toegangen tot historische collecties. Wanneer nodig worden er handleidingen en broncommentaren voor historisch onderzoekers ontwikkeld. • Meewerken aan een open overheid, open overheidsdata en gebruik van Linked Open Data. • Restauratie van fysieke archieven uitvoeren op basis van een restauratieplan. • Acquisitie van zogenaamde 'hotspots' op basis van een acquisitieplan. • Toezicht: Een keer per twee jaar uitvoeren van een KPI-inspectie of een voortgangsgesprek voeren. Te beginnen met Edam-Volendam en Waterland. • Toezicht: standaardiseren en verder professionaliseren van het expertisecentrum. Specifiek wordt geadviseerd over de Woo, de nieuwe Archiefwet en de Omgevingswet. • Toezicht: Initiëren van en deelnemen aan Strategisch Informatie Overleg (SIO) bij gemeenten. • Organisatie: het WA streeft ernaar een meer wendbare organisatie te worden dat werkt in projecten. Van een lijnorganisatie naar een projectorganisatie.		
Risico's	In het jaarverslag 2022 werd benoemd dat het Waterlands Archief een klein bedrijf is met een beperkte capaciteit voor bedrijfsvoering. In het afgelopen jaar is daarom onderzocht of bedrijfsvoering belegd kon worden bij de gemeente Waterland of de gemeente Purmerend. De uitkomst is dat het bestuur van het Waterlands Archief in juli 2024 heeft ingestemd met het voorstel Ondersteuning bedrijfsvoering Waterlands Archief van gemeente Purmerend. In dit voorstel blijven de bedrijfsvoeringstaken bij het Waterlands Archief, maar biedt de gemeente op inhuurbasis, ondersteuning bij P&O zaken en Planning en Control. Het voorstel moet nog verder uitgewerkt worden in een overeenkomst en een gewijzigde begroting waarover het bestuur in de najaarsvergadering een besluit kan nemen. Vooruitlopend op deze overeenkomst is ondersteuning ingezet. Er is gekozen voor		

dit scenario, omdat daarin een balans lijkt te zijn in efficiënte bedrijfsvoering en lage kosten. Of deze constructie voldoende versterking is voor de bedrijfsvoering van het Waterlands Archief zal op een zeker moment tussen betrokkenen besproken worden.

Privaatrechtelijke organisaties

1. Stadsverwarming Purmerend (SVP) Holding BV			
Vestigingsplaats	Purmerend		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Algemene informatie	SVP Holding BV is het stadsverwarmingsbedrijf van de gemeente Purmerend. SVP (Stadsverwarming Purmerend) is opgericht in 1981 en verzelfstandigd in 2007. SVP voorziet bijna 28.000 klanten (ca. 28.700 aansluitingen) van warmte en warm water. Van alle gebouwen in Purmerend is ca. 75% aangesloten op het warmtenetwerk van SVP.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans		
Programma	Overzicht algemene dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	SVP verzorgt warmte en warm water voor veel inwoners en bedrijven in Purmerend. SVP heeft op basis van artikel 2 van de Warmtewet de plicht warmtelevering in het verzorgingsgebied zeker te stellen, tegen redelijke voorwaarden en met inachtneming van een goede kwaliteit van dienstverlening.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 100% van de aandelen SVP Holding BV.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2024	31-12-2023
<i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de meerjarenraming 2022-2032 rekening houdende met de tussentijdse begrotingsbijstelling als gevolg van de problemen met de ketels. In het najaar 2023 zal de nieuwe MJR (2023-2033) de actualisatie bevatten van deze cijfers.</i>	Eigen Vermogen	€ 31.213.000	€ 28.364.000
	Vreemd Vermogen	€ 100.240.000	€ 107.056.000
	Begroot resultaat voor bestemming	€ 3.369.000	€ -
	Dividend 2023	€ 700.000	€ -
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De huidige ontwikkelingen betreft o.a. het verder optimaliseren van de bestaande BioWarmteCentrale en het verbeteren van het warmtenet om een stabiele en betrouwbare warmtelevering voor de komende jaren te blijven verzorgen, verdere verduurzaming van de warmtebronnen o.a. doormiddel van andere bronnen zoals aardwarmte (geothermie) en warmte uit afval- en/of oppervlaktewater, de samenwerking met HVC voor Geothermie, de plaatsing van slimme meters en de bijbehorende ICT transitie, de leidingrenovatie en het vervolg Proeftuin Gasvrij.		
Risico's	SVP is actief in een dynamische omgeving die zowel door de wisselende marktomstandigheden als door veranderen overheidsbeleid wordt bepaald. De belangrijkste afhankelijkheden daarin zijn de inzet van de BWC en de staat van het warmtenet (van invloed op warmteverlies en warmteonderbrekingen). Daarnaast spelen de van toepassing zijnde Wet-en regelgeving, gasprijsontwikkeling, graaddagenontwikkeling (en de daaraan gerelateerde afzet) en de hoogte van de inflatie een belangrijke rol in de bedrijfsvoering van SVP. De gemeentelijke deelneming in SVP staat voor € 38 miljoen op de balans. Daarnaast is het volledig vreemd vermogen van SVP uitgeleend danwel van een borgstelling voorzien. Kortom de gemeente heeft een grote financiële verwevenheid met de SVP.		

2. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	's-Gravenhage		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Algemene informatie	De Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen zijn de deelnemers.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans		
Programma	Overzicht algemene dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiëledienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 14.040 van de 55.690.720 aandelen (0,0252%) á € 2,50.		
Algemene opmerking	De BNG publiceert geen prognoses. In onderstaande gegevens wordt uitgegaan van de handreiking van de BNG voor de verantwoording voor dit onderdeel, Deze cijfers grijpen terug op deze handreiking. De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2022 kan de bank daarom niet maken.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2021
<i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2021 en 2022.</i>	Eigen Vermogen	€ 4.615 miljoen	€ 5.062 miljoen
	Vreemd Vermogen	€ 107.459 miljoen	€ 143.995 miljoen
	Resultaat na bestemming	€ 300 miljoen	€ 236 miljoen
	Dividend	€ 35.100	€ 32.011
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	BNG Bank wil een relevante speler zijn in de financiering van Nederlandse decentrale overheden en in de sectoren wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. Wat betreft langlopende kredietverlening wil de bank rendabel voorzien in meer dan de helft van de langlopende kredietvraag van deze klantengroepen. BNG Bank streeft niet naar winstmaximalisatie, maar naar een redelijk rendement. Dit rendement komt via dividend ten goede aan de aandeelhouders, uitsluitend overheden, en in het verlengde daarvan aan de samenleving.		
Risico's	Op de gemeentelijke balans zijn aandelen in de BNG opgenomen voor een bedrag van € 33.478. Dit is tevens het risicobedrag.		

3. Huisvuilcentrale (HVC) NV			
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Algemene informatie	HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer van haar aandeelhouders. Daarnaast produceert HVC duurzame energie en levert deze aan gemeenten, waterschappen, bedrijven en particulieren. De kerntaken van HVC zijn grondstoffenmanagementen opwekking en levering van duurzame energie. Bovendien ondersteunt HVC haar aandeelhouders bij het in kaart brengen van maatregelen voor lokale verduurzaming. HVC is actief in Nederland en binnen Nederland de grootste niet-commerciële afvalinzamelaar. HVC heeft 51 aandeelhoudende gemeenten en 8 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans		
Programma	Overzicht algemene dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	HVC is een publiek nutsbedrijf op het gebied van afval, energie en warmte. HVC zet in op de transitie van een restafvalverbrander in een grondstoffen- en duurzaam energiebedrijf.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 113 van de 3.347 gewone aandelen (3,38%).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2021
	Eigen Vermogen	€ 196.243.000	€ 168.104.000
	Vreemd Vermogen	€ 878.504.000	€ 845.514.000
	Resultaat na bestemming	€ 28.139.000	€ 26.369.000
	Dividend	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	HVC is een belangrijke partij in het realiseren van lokale duurzaamheidsambities. Naast de afvalverwerking is HVC ook de kennispartner voor SVP waar het gaat om geothermie. 2023 staat in het teken van het realiseren van de uitbreidingsinvesteringen in warmtebronnen en de uitbreidingsinvesteringen in diverse warmtenetten. Er zal gestart worden met de bouw van de slobdroger. Investerings die bijdragen aan de verdere verduurzaming. HVC zal blijven inzetten op de verdere verduurzaming van energie en het verlagen van de CO ₂ -footprint door de uitrol van warmtebronnen, warmtenetten en zon- en windenergieprojecten. Daarnaast wordt geïnvesteerd in het terugwinnen van grondstoffen uit het ingezamelde afval bij onze aandeelhouders en de verdere uitrol van het recycle-tarief bij gemeenten. Deze investeringen worden gefinancierd vanuit de vrije kasstromen en aangetrokken (project)financiering.		
Risico's	HVC is een bedrijf met veel risico's en heeft om die reden een uitgebreid risicomanagementsysteem. De belangrijkste risico's zijn: • Continuïteitsproblemen door brand of machinebreuk; • Prijsdaling grondstoffen; • Wijziging brandbaarheid afval; • Afname verzekeraarbaarheid; • Financiële risico's zoals rente- en liquiditeitsrisico's.		

4. Alliander			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Algemene informatie	Alliander is op 1 juli 2009 ontstaan bij de verkoop van Nuon. Het ontwikkelt en beheert energienetten. Via kabels en leidingen ontvangen ruim drie miljoen Nederlandse huishoudens en bedrijven elektriciteit, gas en warmte. Het bedrijf beheert meer dan 90.000 km elektriciteitsnet en 40.000 km gasnet.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.M.M. Rotgans		
Programma	Overzicht algemene Dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	Energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. Alliander heeft alleen publieke aandeelhouders.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 372.370 aandelen van de 136.794.964 aandelen (0,27%).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2021
De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2021 en 2022.	Eigen Vermogen	€ 4.570 miljoen	€ 4.470 miljoen
	Vreemd Vermogen	€ 6.122 miljoen	€ 5.739 miljoen
	Resultaat na bestemming	€ 198 miljoen	€ 242 miljoen
	Dividend	€ 222.940	€ 275.205
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Als netbeheerder staat Alliander voor de opdracht om de capaciteit van het elektriciteitsnet op een groot aantal plekken te verdubbelen in 2030. Deze investeringen moeten worden voorgefinancierd. Dit gebeurt grotendeels met vreemd vermogen, maar ook aandeelhouders zijn gevraagd extra kapitaal te verstrekken.		
Risico's.	Alliander is een groot bedrijf. Het belang van het bedrijf voor de gemeente is groot. Risico's waar het bedrijf mee te maken heeft zijn thans vooral gelegen in de klimaatverandering (transitie en fysieke risico's). In 2021 is besloten tot deelname in een lening van € 600 miljoen die in 2028 volledig zal zijn omgezet in aandelenkapitaal.		
5. V.O.F. De Beemster Compagnie			
Vestigingsplaats	Middenbeemster		
Rechtsvorm	Vennootschap Onder Firma (VOF)		
Algemene informatie	VOF De Beemster Compagnie is opgericht in 2011 door de gemeente Beemster en Bouwfonds Ontwikkeling B.V. (thans BPD Ontwikkeling). Dit op basis van een verhouding van 50/50. De doelstelling is het produceren van bouw- en woonrijpe grond en het verkopen van bouwrijpe kavels. Dit gebeurt in de gebiedsontwikkelingen De Nieuwe Tuinderij te Zuidoostbeemster (ca. 530) en De Keyser te Middenbeemster (ca. 590)		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	P. Verkroost		
Programma	Ruimtelijke Ontwikkeling		
Openbaar belang	De Beemster Compagnie heeft als doel elk jaar in totaal circa 100 woningen op te leveren (conform Waterlands Wonen) in Middenbeemster en Zuidoostbeemster. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst betreft dit enkel koopwoningen, maar de ruimte in het bestemmingsplan wordt thans ook benut om sociale huurwoningen te realiseren. Daarnaast wordt in De Keyser een school (IKC) gerealiseerd		

Bestuurlijk belang	Vanuit de gemeente is er een wethouder als vennoot aanwezig die verantwoordelijk is voor de uitvoering vanuit de gemeentelijke zijde. Ook de andere eigenaar, BPD, heeft een vennoot. Minimaal tweemaal per jaar komen de vennoten bij elkaar en bespreken de voortgang in deze vennotenvergadering, inclusief het maken van keuzes indien hier aanleiding toe is.		
Zeggenschap	De gemeente is voor 50% eigenaar van de VOF.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2021
	Eigen Vermogen	€ 6.756.937	€ 6.585.414
	Vreemd Vermogen	€ 405.532	€ 425.598
	Resultaat	€ 171.523	€ 3.345.336
	Deelnemersbijdrage/ dividend	n.v.t	n.v.t
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De ontwikkelingen in De Keyser en met name De Nieuwe Tuinderij naderen hun voltooiing. In 2022 zijn de laatste vrije kavels van De Nieuwe Tuinderij Oost verkocht. De grondexploitatie De Nieuwe Tuinderij is daarmee uitontwikkeld en zal in 2023 gericht zijn op realisatie van de laatste kavels en de laatste werkzaamheden. De verwachting is dat de grondexploitatie per 1-1-2024 wordt gesloten. In De Keyser wordt gewerkt aan de ontwikkeling en verkoop van de laatste deelgebieden: 6 en 7. Er is door bezwaarschriften tegen de realisatie van de school vertraging opgelopen in de realisatie. Ook de marktomstandigheden (hoge bouwkosten) maken dat de ontwikkeling minder snel gaat dan voorheen. In 2024 zal de invulling van deelgebied 6b starten met uitvoering van een woningprogramma in combinatie met de inpassing van een nieuwe school (IKC).		
Risico's	Er is geen risico waar het gaat om het doel van de samenwerkingsovereenkomst: een tenminste op nul sluitende grondexploitatie. Momenteel is het verwachte exploitatieresultaat voor de twee gebiedsexploitaties ruim positief. Wel wordt de huidige marktsituatie bemoeilijkt door de stijging van de bouwkosten en de rente. Tevens zullen de bezwaren die nu gemaakt zijn op de lopende omgevingsvergunningen invloed hebben op de fasering van de verkoop van gronden en zal dit extra kosten met zich meebrengen. Hier is in de grondexploitaties rekening mee gehouden. Er is nog geen dividenduitkering geweest zodat er op dit moment geen externe financiering nodig is. Mogelijk kan er in 2024 voor het eerst dividend worden uitgekeerd.		

6. InWest Regio BV	
Vestigingsplaats	Amsterdam
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Algemene informatie	In oktober 2021 is de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Metropoolregio Amsterdam en de regio Noord-Holland Noord opgericht. Deze besloten vennootschap heeft als aandeelhouders de provincie Noord-Holland, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Noord-Hollandse gemeenten (waarvan een aantal hun deelname in de vorm van een gezamenlijk aandeelhouderschap doen). De InWest Regio BV heeft op dit moment nog een 50% deelneming een BV waar het Rijk ook voor 50% in deelneemt. Deze gezamenlijke vennootschap stuurt een MKB-fonds aan. De InWest regio BV stuurt zelf ook een transitiefonds aan. De twee fondsen hebben ieder een eigen onafhankelijk investeringscomité.

Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. H.T.A. Hegger		
Programma	Overzicht algemene dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	InWest Regio BV is opgericht met het oog op 3 kansen: • Invullen van de ontbrekende schakel in het landelijk nog niet dekkende netwerk van regionale ontwikkelings-maatschappijen en daardoor mee invulling en uitvoering kunnen geven aan rijksregelingen (onder andere momenteel de COVID-19 Overbruggingsleningen, REACT EU 2021 en verschillende regelingen i.h.k.v. de circulaire economie). • Inspelen op en ondersteunen van innovatief Midden en Klein Bedrijf (mkb) en versnellen van de grote transitieopgaven (energie- en circulair) door het bieden van kennis, menskracht en financiële middelen. • Aantrekken van herstelmiddelen na de coronacrisis vanuit Europese Unie, Rijk en Invest NL.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	Uitgangspunt is dat deelnemende gemeenten tot een bedrag gelijk aan 1% van de gemeentebegroting over het jaar 2019 inleggen in de BV. Het begrotingstotaal in het jaar 2019 voor de gemeente Beemster bedroeg € 18.084.000 en voor de gemeente Purmerend € 239.851.000. De investering bedraagt derhalve € 2.579.935. Tot en met 31 december 2021 zijn de 2.580 aandelen van elk 1 euro groot volgestort (Beemster € 181 en Purmerend € 2.399). Gedurende 2022 en 2023 hebben kapitaalstorting plaatsgevonden ter grootte van elke keer € 257.935 (per keer 10% van het totaal toegezegd bedrag). Het resterende kapitaal (80%) wordt in tranches opgevraagd bij de aandeelhouders.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2021
<i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2022. Er vindt geen dividenduitkering plaats.</i>	Eigen Vermogen	€ 18.271.978	Verlengd boekjaar.
	Vreemd Vermogen	€ 6.315.526	Verlengd boekjaar
	Resultaat na belastingen	-€ 1.594.635	Verlengd boekjaar
	Deelnemersbijdrage/ dividend	n.v.t	Verlengd boekjaar
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	InWest Regio B.V. is op 7 oktober 2021 opgericht en heeft een verlengd boekjaar. Met de oprichting van InWest Regio BV is er een einde gekomen aan het proces tot de vorming van een regionale ontwikkelingsmaatschappij in Noord-Holland. De vennootschap is vanaf 2022 gestart met de opgave om versneld uitvoering te geven aan de energietransitie en de transitie naar de circulaire economie. Doel is maatregelen te nemen waarmee de economie gestimuleerd wordt om enerzijds banen te behouden en anderzijds nieuwe duurzame werkgelegenheid te creëren. De aandeelhouders hebben in de algemene vergadering van aandeelhouders een akkoord gegeven aan de Raad van Commissarissen en de directie om in 2023 middels een fusie van de beide vennootschappen te kunnen komen tot een fiscale eenheid voor de BTW. Voor de aandeelhouders verandert er in de deelname en de zeggenschap niets door deze wijziging.		
Risico's	De bij de beleidsvoornemens gemelde investeringen gaan gepaard met risico's. Daar worden diverse maatregelen voor genomen. In de door de aandeelhouders vastgestelde investeringsreglementen worden de definitieve kaders voor de allocatie van middelen bepaald. Hierbij geldt het streven naar revolverendheid (100%) voor het mkb-fonds en, gelet op het risicoprofiel, nominale revolverendheid voor het Transitiefonds als ondergrens voor het investeringsreglement.		

Overige overzichten

